...Ы ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

...КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 145 (10513) | 1964 оной июниин 20, суббото | Сэн 2 мүнгэн

Н. С. ХРУЩЕВ ДАНИДА АЙЛШАЛЬААР

КОПЕНГАГЕН. июниин 18. (ТАСС-ай тусхай корр.). Албанай хэрэгээр Дани ерээд байhан Советскэ правительствын толгойлогшо Н. С. Хрущев энэ үглөөгүүр Копенгагенhаа Фюн арал ошохоёо мордоо. Тэндэхи хүдөө ажахытай танилсаха, мүн Даниин агуухэ ульгэршэн Андерсенэй эхэ нютаг —Оденсе хотодо ошохо юм.

Советскэ правительствын толгойлогшо Н. С. Хрущев, тэрээнтэй хамта ябалсаhан хүнүүд Оденсе хотын аэродром дээрэ 9 час 55 минутада ерэбэ. Н. С. Хрущевтой хамта Даниин премьер-министр Е. О. Краг Фюн аралда ерэлсээ.

Хүндэтэ айлшадые Фюн аралай губернатор И. Хозрун, Оденсе хотын бургомистр И. Ларсен, нютагай зургаануудай түлөөлэгшэд Оденсе аэродром дээрэ угтаа. Эдэнэр айлшадаа хани халуунаар амаршалаад, энэ аралда ерэhэнтэйнь дашарамдуулан Никита Сергеевичтэ баяр хүргэбэ.

Советскэ правительствын толгойлогшо Даниин премьер-министртэй, үдэшэжэ ошолсоhон хүнүүдтэй хамта аэродром дээрэhээ Салинге ошохоёо мордобо. Аралай хүн зон Оденсеhээ Салинге ошохо замууд дээрэ гаража, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшые хани халуунаар амаршалаа. Н. С. Хрущевой хүрэжэ ерэхэдэнь, Даниин хүдөө ажахын министр Карл Скютте угтаад, өөрынгөө ажахытай танилсуулба.

Энэ ажахы гол түлэб саахарай свёкло, хара таряа, шэниисэ, обёос, хүсы үбhэ болон бусад ногоонуудые таридаг юм. Тус фермэ Даниин улаан зүhэтэ үүлтэрэй үнеэдтэй. Үнеэн бүхэнhөө haагдаhан hүнhөө жэл соо дунда жэнээгээр 230 килограмм тоhон абтадаг. «Брайнехойгорд» фермэ жэл бүри 350—400 норшоонхо худалдана.

Н. С. Хрущев Фюн аралай тэг дунда, Даниин премьер-министр байhан Эрик Эриксенэй эдлүүрине хараба. Эндэ гол түлэб «Брайнехойгорд» ажахынхидал адли ургамалнууд таригдадаг. Эндэхи фермын үүлтэртэ мал хүдөө ажахын выставкэнүүдтэ хабаадажа, оло дахин шан абаhан байха. Фермын үнеэдэй hү haалинь дундуурhаа дээшэ байна.

Н. С. Хрущев мүн таряашан Енс Андерсенэй фермэдэ ошожо хараа.

Хүндэтэ совет айлшан Даниин премьер-министртэй хамта Далумска хүдөө ажахын hургуулида ошожо, тэрэнэй ажал хүдэлмэритэйнь танилсаа.

Н. С. Хрущев, Е. О. Краг, эдээнтэй хамта ябалсаhан хүнүүд Ганс Христиан Андерсенэй гэр-музейдэ ошожо үзэбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшые, Даниин премьер-министрые хотын олон мянган зон хаа хаанагүй хани халуунаар угтан амаршалаа.

Тэрэл үдэшэндөө Никита Сергеевич, тэрээнтэй хамта ябалсаhан хүнүүд Копенгаген бусажа ерэбэ.

hүүлэй hонин

ХАХАД ЖЭЛЭЙ ДҮҮРЭТЭР ҮСӨӨН ҮДЭР ҮЛЭБЭ

hү haалга, гүрэндэ худалдалгаяа улам эршэдхэел!

ХАХАД hАРААР УРИДШАЛАН

Майн 27-до болоhон суглаан дээрээ Исэнгын совхозой haалишад гүрэндэ hү худалдаха хахад жэлэй түсэб ...зорhоонь урид дүүргэхэ, тэрээнhээ гадуур 500 центнер ...тушааха гэhэн уялга абаа hэн. hү ехээр haaха, гүрэн... худалдахын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэ...үлэе гэhэн уряатайгаар Яруунынгаа үйлэдбэриин уп...лениин ажахынуудай бүхы haалишадта тэдэнэр хан...а бэлэй.

Тэдэнэр хэлэhэн үгэдөө хүрөө. «1964 оной түрүүшын ...хад жэлэй туршада гүрэндэ hү худалдаха түсэб июниин 14-дэ дүүргэбэбди. 2700 центнер худалдахын орондо ...мэдхэлэй пунктнуудта хамтадаа 2768 центнер hүн тушаагдаа» гэhэн мэдээсэл Исэнгын совхозhоо абтаба. ...игэжэ тус ажахы үйлэдбэриингээ управлени соо эгээл ...рүүлэн гүрэндэ hү тушааха хахад жэлэй түсэб амжал...тайгаар дүүргэбэ.

Энээн тухай мэдээсэхэ зуураа, эндэхи Алтанай haа...ин гүүртэ тушаа тогтохо шухала. Тус гүүртын haали...ад hү гүрэндэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб июниин ...да дүүргээ hэн. Тиихэ үедэ тэдэнэр 1430 центнер hү ту...аahан бэлэй. Эндэ хүдэлдэг haалишан Цыремжит Дуга...ова таби hарын дүнгөөр үнеэн бүриhөө 863 килограмм ...haaжа, совхоз соогоо эрхимлээ. Тиихэдэ Цыжиб Жам...ева 812 кг., Евдокия Раднаева 796 кг. haанхай.

Зунайнгаа бэлшээридэ гаража, хүхэ ногоондо сада...н үнеэд үдэр хоногой үнгэрхэ тума улам бүри hү оро...в. Тус совхозой haалишад, haалиин гүүртэнүүдэй бүхы ...алшад абаhан уялгаяа дахин хаража үзөөд байхадаа, ...юниин дүүрэтэр түсэбhөө гадуур 500 центнер бэшэ, ха...ин 600 центнер hү гүрэндэ худалдаха гэhэн шэнэ зорил...о урдаа табиба.

Б. ДОРЖИЕВ,
үйлэдбэриин управлениин инспектор-эмхидхэлшэ.

САГААН ЭДЕЭНЭЙ ЭЗЭН ЭНЭЛ ДАА!

Зунай haйхан саг олоошье ерэбэ. Имэ сагта малшан зоной ажаллахада али зэргын аятай зохид байдаг гээшэб! Зунайл зүлгэ ногоон дээрэ мал таргалдаг, үнеэн hү шамээ дээшэлүүлдэг ха юм даа.

Имэ нэгэ зунай эхин үдэр «Восточные Саяны» колхозой Галба нютагта ерэбэбди. Тэндэхи малшадай хэжэ байhан ажалтай, тэдэнэй байра байдалтай танилсаха хэрэг гараа бэлэй. Колхозой түб hуурииhаа хойнохоно гонзогор ута малай хотон харагдана. Эндэ haалиин гүүртэ байрладаг.

«haa-haал даа!» гэлдэхэ абяан эндэ, тэндэ дуулдана. Хүхэбтэр ногоон халаад үмдэhэн, хүнэг тодхуур барипан хүнгэн солбон эхэнэрнүүдэй дунда нэгэ эрэ хүн мүн лэ нэгэ эреэгшэнние эльбэн байжа тогтоогоод, haaжа эхилнэ. Уданшьегүй хөөhэтэмэ hүөөр билтарhан хүнэгүүд haалишад бүхэнэй хажууда жэрылдэжэ захалба. Бишыхан столой саана hууhан фермын тоо бүридхэлшэ Жамсо Булгутович Борхонов haалишадай хэды шэнээн hү haahаниие дансадаа тэмдэглэнэ.

— Танай фермын haалишадай хэниинь hү haалгаар haйн амжалта түйланаб,—гэжэ асуухада, тоо бүридхэлшэ удааншье бодонгүй;

— Сыбык Сымбелов бултанайнь урда түрүүлжэ ябана. Эхэнэр haалишадhаа заашье дутахагүй хүн байбал. Урдань эрэ хүнэй үнеэ haaжа hуухые хараа хадаа тэрэниие наадалха байгаа. Жэлэй дүүрэтэр хэнэйшье түрүүлхэнь мэдэгдэнэгүй. Манай фермэдэ бэрхэ haалишад жэл бүри олошорно бшуу. Мүнөөдэр Гарма Сыренова Сыбык Сымбеловhээ балайшье гээгдэнэгүй.

Сыбык Сыреновичтэй хөөрэлдэжэ, ажалайнь дүй дүршэлтэй танилсаха зорилготой байhан тушаагаа хэлэхэдэ, нүхэр Борхонов шүрбэгэрхэн эбэртэй халюугшаниие haaжа hууhан ахамад тээшэ харан, «Энэл даа манай Сыбык Сымбелов, haалишан» гэжэ омогорхуу янзатайгаар тэрэнэй хүдэлжэ байhан зүг тээшэ заажа үгэбэ.

Тэрэ үглөөгүүр «Ангара» гэжэ нэрэтэй халюугшанhаа 6 килограмм hү haahан байба. Тиихэдэ үхаагшанhaa 5-ые haahан байгаа.

Сыбык Сыренович балшар бага наhанhaa хойшо малда дуратай, эхэ эсэгэнэртээ туhалдаг байhан. Малай хойноhоо ябаhаар нүхэр Сымбелов хорёод жэл болобо. Тиихэдэ haалишан болоно эхилhээр табан жэл болохонь. Энэ haалишан гансал үнеэнэй хүхэ шобторолгоор ажалаа хизаарладаг бэшэ, харин өөрынгөө эрдэм мэргэжэл улам дээшэлүүлжэ байдаг.

Нүхэр Сымбелов үнеэдээ hү үгэдэг зэргээрнь эдеэлүүлдэг. hүтэй үнеэдтээ, жэшээлхэдэ, «Ангара» гэхэ мэтын үнеэдтэ концентрат, силос бүри ехээр эдюулдэг. Үнеэдэй haя тугаллаад байха үедэ илангаяа тэдэниис haйса эдеэлүүлдэг юм.

Мүнөө Галбайн фермэ ногоо haйтай Бадар гэжэ газарта нажаржажа байна.

— Фермымнай адуулгашад малаа haйса бэлшээдэг, үглөөгүүрнь эртэ гаргадаг, орой болотор манадаг байна. Нигээд үнеэдээ бэлшээри дээрэнь ошожо haaдаг болохобди,— гэжэ нүхэр Сымбелов хөөрэнэ.

Мүнөө жэлдэ нүхэр Сымбелов үнеэн бүриhөө 1700 килограмм hү haaха уялгатай. Таба hарын дүнгөөр тус бүриhөөнь 802 килограмм haанхай. Зунай бэлшээриин үедэ үнеэн бүриhөө 1000-haa доошо бэшэ килограмм hү haaха гэhэн тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр оролсоhон haалишан Сыбык Цыренович тэрэ уялгаяа холо үлүүлэн дүүргэхэ байhанаа мэдүүлээ. Хэлэhэндээ хүрэхэл байха, сагаан эдеэнэй ёhотойл эзэн боложо шадаhан энэ нүхэр.

Б. ЦЫРЕТОРОВ,
манай штатнабэшэ корр.
Түнхэнэй үйлэдбэриин управлени.

ЭМХИДХЭЛЬЭЭ ҮНДЭЬЭТЭЙ

«Гүрэндэ 5000 центнер hү түсэбhөө гадуур түрүүшын хахад жэлдэ худалдаха» гэhэн уряа Баргажанай аймагта захагүй таранхай. Тэрэ зорилгые бэелүүлхын түлөө управлениин ажахынуудай haалишад шангаар тэмсэжэ байhан үетэй.

Энэ тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр оролсоhон XXII партсъездын нэрэмжэтэ артелиин Хилганын фермын haалишад болон адуулагшад эрхим амжалта түйлаба. Эндэхи малшад 1964 оной түрүүшын хахадта 575 центнер hү абаха түсэбөө июниин 5-да дүүргээд, мүнөө тэрэнhээ гадуур hү haaжа, гүрэндөө худалдажа байна.

Энэ амжалта түйлалганда haалишад Клара Гармаевагай, Бумжит Гомбоевагай, Павел Очировай, адуулгашан Дугар Бадмаевай оруулhан хубита нилээд ехэ. Фермэ дээрэхи ажалай эмхидхэл, үнеэдэй ашаг шэмынь эрид дээшэлэлгэ бригадир Владимир Будаев, фельдшер Бадма Шараев гэгшэдэй хүтэлбэрилхы шадабариhaa эшэ үндэhэтэй гээд тэмдэглэлтэй.

П. НАТАЕВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Даниин граждаиннуудые СССР-эй орденуудаар шагнаха тухай

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үедэ совет сэрэгэй алба хаагшад болон үхибүүдые абарха үедөө эрэлхэг зориг, шэн габьяа гаргаhанайнь, мүн тэдээндэ туhа хүргэhэнэйнь түлөө Даниин граждаиннуудые шагнаха:

«Улаан Одон» орденоор:

1. **Енсен Торвальдые,**
2. **Лунда Паулиие,**
3. **Педерсен Серен Меллерые.**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
Түрүүлэгшэ Л. БРЕЖНЕВ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва. Кремль.
1964 оной июниин 18.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Даниин граждаииин Енсен-Балле Сигвард Альбертые „Шэн габьяагай түлөө" медаляар шагнаха тухай

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үедэ совет сэрэгэй алба хаагшадые абарха үедөө эрэлхэг зориг, шэн габьяа гаргаhанайнь, мүн тэдээндэ туhа хүргэhэнэйнь түлөө Даниин граждаииин **Енсен-Балле Сигвард Альбертые** «Шэн габьяагай түлөө» медаляар шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
Түрүүлэгшэ Л. БРЕЖНЕВ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1964 оной июниин 18.

ЧЕМПИОН УРИЛДААНАЙ ЗЭЛЭ ТАТАНА

Чемпион Николай Пурбуев хайшалhан ноохоёо тэрэ зандань ...үлжа байна.

Урдаhаамнай Николай Бимбаевич Пурбуев хараад байна. Гартань мүнөө haяхан хайшалагдаhан хониной үргэлжэ ноохон. Энэ залуу хүнэй ажалаараа омогорхон байhыень хэн обёорхогүй бэлэй. Нюдэниинь залуугай галаар ошотожо, хатуу хүдэлмэришэ гарнуудынь «энэл даа ажалай баяр» гэhэндэл үргэнөөр дэлгэнхэй. Энэ хүнэй хүдэлхэ, ябахыень хараа haa, ямаршье спортсмен атаархаха байха. Теэд атаархаханшье зүб. Энэмнай спортивна нэрэтэй хүн. Николай Пурбуевай нэрэнь 1961 ондо суурхуулhан юм. Тиихэдэ хони хайшалаашадай урилдаан дээрэ эрхим hуури эзэлжэ, Буряадай АССР-эй чемпион гэhэн хүндэтэ нэрэдэ хүртэhэн. Тиигээд энэ хүн тухай хоёр жэл болоод байхада дахин суу-бай гараhан байха. 1963 ондо Пурбуев шэнэ рекорд түйлажа хони хайшалаашадай Бүхэроссин конкурсда хабаадаха эрхэ олоhон байгаа. Николай Бимбаевич тэрэ жэл Волгоград хотодо оронойнгоо эрхим хайшалагшадтай танилсаа hэн. Мүн тэндэ дэлхэйн чемпион мистер Боулэн гэгшэтэй гараа барисалдажа мэндэшэлсэhэн байха. Тиихэдэ Николай Пурбуев хони түргөөр хайшалдаг олон мастернуудай хүдэлмэри хараhан, мүн тэдэнтэй урилдаад туршаhан юм. Россин Федерациин чемпионууд Х. Туркунбаев болон Н. И. Холод гэгшэдэй уран хурдан ажал тухайда Николай Бимбаевич мүнөөшье урмашан хөөрэнэ.

— Нюдөө уяад лэ хайшалха зон даа. Холод гэдэгынь 5 минута 42 секунда соо 3 хони хайшалжа хаяжархёо hэн. Энэмнай долоон час соо 221 хонин гээшэ ааб даа,—гэжэ манай нүхэр хэлэнэ.

Имэ юумэн гээшэ онсо тусгаар хэрэг. Теэд хони хайшалха шэнэ арга шудалhан юрын хүн нэгэ хониие 4—5 минута соо хайшалха аргатай, хайшалдагшье байна. Минии аргаар хайшалхадаа хорихорин таба минута гаргадаг ха юм даа. Тиихэдээ хони хайшалгада 5—6 дахин үсөөн хүн хэрэгтэй болоно.

Николай Бимбаевич хайшалгаар мастер байхаhаа саана haйн экономист, ёhото пропагандист, эмхидхэгшэ юм. Хөөрэжэ гү, али хони хайшалжа байхыень хараhан хүн юрэдөө хонишье хайшалаад үзөө haa ямар юм ааб гэжэ бодохоор болохо, байха...

Мүнөө республикын чемпионой этээл халуун хаhань эхилээд байна. «Сагаан алта» сутлуулха хаhа. Энэ жэлэй хабар бороогоршье элбэг, наратай дулаан үдэрөөршье олон байгаа. Имэ хабар үсөөн болодог. Теэд ондоошье байха арганьгүй — энэ хабарнай хүдөө ажахые ашаг ехэтэй болгохо түрүүшын хабар ха юм. Тиимэ хадаа хонишодойшье түсэб хараалалгада нилээхэн заhабари оруулаа. Хони хайшалалта энэ жэлдэ али-али урданайхиhaa түрүүн эхилшоо.

Улаан-Үдын управлениин «Коммунизм» колхоз эндээ томохон ажахы, хонёоршье яhала олон. Мүнөө жэлдэ хонидоо богонихон болзор соо — 15 хүдэлмэриин үдэртэ хайшалха гэжэ энэ колхозоорхин хараалаа. Колхозшигууд имэ болзор тогтоохдоо республикынгаа чемпион, нютагайнгаа хүбүүн Николай Пурбуевай дүй дүршэлдэ түшэглэнэ. Хонидоо haйн шанартайгаар богони болзор соо хайшалхын тулада эндэ ехэхэн хүдэлмэри хэгдэнхэй. Хони хайшалха сарай шэнээр бариа, тэндээ электроэнерги хүргөө, хайшалгын шэнэ технологиин хэрэглэлгдэхээр агрегадуудаа тодхоогоо. Хайшалгада ябаха хүнүүдээ шэлэжэ hургаа.

Уржын саада үдэр колхозой хонишод «ургасаяа хуряажа» захалаа. Түрүүшын хоёр мянган хонид «үбэлэйнгөө дэгэл» тайлуулжа, зунайнгаа хубсаhанда ороо.

Хони хайшалаашадай урилдаанай зэлэ татан республикын чемпион Николай Пурбуев гаралсанхай. Чемпион лэ хадаа чемпион — зэлын түрүү ябана.

Николай Пурбуевай haнал бодолынь мүнөө хубааранхай гэхэдэ болохо. Хони хайшалалгые хүтэлхэтэеэ хамта хонишолой 16 бригадануудые даажа ябаhаар. Энэмнэй хэдэн арбаад хүнүүд. Энэмнай 8 мянган хонин бшуу даа. Теэд Николай Бимбаевич хаанаашье үрдеэд лэ байна. Бидэнэй ерэхэдэ нүхэр Пурбуев хонидоо хайшалжа байба.

— Бишье чемпион лэ хүн бэзэб, мүнөө үшөө нэгэ хэдыхэн чемпионтой болошоhойбди гэжэ hананам, — гэжэ Николай Бимбаевич бидэндэ өөрынгөө урда табихагүй гэhэндэл хэлэнэ. Тиихэдэнь дэлхэйн суутай совет эрдэмтэ академик М. А. Лаврентьевэй далита үгэнүүдыень haнаад орхёобди. Энэ эрдэмтэ «hурагшагүй эрдэмтэ гэжэ байхагүй юм» гэжэ хэлэhэн байха. Республикын чемпион хони хайшалагша Пурбуев эрдэмтэ академик Лаврентьев хоёрой хэлэhэн үгэнүүдэйнь удхын адлирхуу байhые тэмдэглээ. Совет хүн гээшымнай зан заншал гээшэ имэ ха юм даа. Өөрөө хэдышье суутай, хэдышье нэрэтэй байhан мүртөө энээгээрээ ханадаггүй, хойноhоомни дахаха дэмжэхэ хүн ургажа байhай гэжэ бододог, оролдодог гээшэ.

Чемпионой hурагша Доржи Омогтуев хониной нооhо хайшалжа байна.

Николай Бимбаевичай шабинарынь олон даа. Энэ хүмнай хони хайшалгаар шэнэ технологиие нэбтэрүүлхэ талаар управлени соогоо инструктор байна. haяхан колхоз дээрэнь хони хайшалагшадай семинар болоо hэн. Эндэ Николай Пурбуевай заочно hурагшадынь ерэhэн гэхэдэ болохо. Очноор hурагшадынь мүнөө өөртэйнь хамта хүдэлжэ байна.

Доржо Омогтуевые харыт даа. Оролдосотойхоноор лэ хониёо хайшална. **(Хоёрдохи зураг).** Энээхэн залуу нүхэр 11 класс дүүргээд, колхоздоо хүдэлхэ гэжэ үлэhэн. Харин энэ хабар Николай Пурбуевай шаби болонхой. Эрдэм hургаалитай энэ хүн чемпионой хажууда ерэхэдээ алгашаг байшоо. Теэд залуу хүниие зэмэлжэ болохогүй даа. hургуулидань хони хайшалхые hургаагүй ха юм. Энэ эрдэмдэ мүнөөнэйнь шэнэ багша hургаха байха.

8-дахи классай hурагша Аня Арьяева.

Чемпионмнай арбан шабинартай. Эдэнь бултадаа 11-дэхи гү, али 8-дахи классуудые дүүргэhэн хүбүүд, басагад. Эдэ гэхэдэ Нима Гомбоев, Нурба-Ханда Вандаева, Цэндэ Санжиев, Шагдаржаб Гомбоев, Максим Дашиев, Бальжинима Бадмаев ба бусад болоно. Багшын шабинарынь ёhоорхон хүбүүд ха гэжэ хараhаар мэдэхээр даа. Хүдэлхэ барихыньшье дүйтэй түргэн, хурдаар хони хайшалха эрдэмдэ hураhаниишье элихэн.

Түрүүшынгээ үдэртэ эдэ залуу нүхэд хоёр нормо нооhо хайшалаа. Мүнөөдэр тэрэнhээ доошо орохогүй байха.

— Эхин дээрээ энэнь яhала болоо гээшэ даа, — гэжэ Николай Бимбаевич тэдэнээ магтана.

Нээрээшье болоо даа. Хажуудань ондоо хайшалаашад хүдэлжэ байна. Тэдэ үнөөхил электромашинатай, хайшалжа байhан хонидыншье өөрэ юумэ үгы. Теэд чемпионой шабинарта холол хүрэнэгүй даа.

Николай Бимбаевич залуушуулые hургахагаа хамта өөрөө hуралсана, арга дүршэлөө нарижуулна. Нёдондо жэлдэ 7 час соо 110 хони хайшалжа рекорд табиhан байгаа. Энэнь Николай Бимбаевичай бодолоор үшөөл бираагүй хэбэртэй. Хони хайшалаашадай Бүхэроссин конкурс дээрэ Россин Федерациин чемпион Х. Туркунбаев 10 хонидые 26 минута 27 секунда соо хайшалhан байгаа. Тиихэдэ Николай Пурбуев тэрэ хүнhөө 3 минутаар гээгдэhэн юм. Тиимэ нэрэтэй суутай хүнhөө 3 минутаар хоцордохо гээшэ ехэшье муу хэрэг бэшэ даа. Энээхэн гээгдэhэн сагаа хүсэжэрхёошье haa болохоор ха.

Колхоз хони хайшалгаяа шууд эхилээ. Багса багса нооhон колхозой баян амбаарта ороод, саашаа гүрэнэй жаса хүрэтэр замаа үргэлжэлүүлжэ захалаа. 3-дахи зураг дээрэ залуухан басагые харанат. Энэмнай хожомоо магадгүй чемпионшье болохо аалам. Мүнөө дээрээ Николай Бимбаевич шэнги нооhоёо үргэлжэдэнь абажа шаданагүй, монсогойлоод лэ абана. Ажалай суутай эхин гээшэ имэл юм бэзэ даа. Гансага яагаад чемпион болошохоб!

Республикын чемпион хони хайшалгаар урилдагшадай зэлэ татаа. Зэлын түрүү хододоо ябыш даа, түрүүгэй соло дуудуулhайш даа гэжэ юрөөл табия, нүхэр Пурбуев.

hүрэг хонинуудай хайшалагдаад бэлшээри руу туулгажа ябахадань урдаhаань үшөө олон hүрэгүүд «үбэлэйнгөө дэгэл» тайлаха гэжэ hубарижа ябаа hэн...

Ц. ОЧИРОВ.
Фотонь А. ИСТОМИНОЙ.

КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн

ЭНДЭШЬЕ ЭРШЭ ШУХАЛА

Хэр уғhаа хойшо Хэжэнгын зоной дунда энэ тала суутай юм бэлэй: жэлhээ жэлдэ, ганшье болог хамаагүй, үдхэн хухэ хяаг, үндэр, шэмэтэ ногоон ургаад лэ байха. Тиимэhээл Худан голой хоёр эрьеэр нэмжыhэн шииг нойтотой энэ талын дунда тэндэхи колхозуудай үхэр мал, хонид туугдан зуhагша hэн. Тэндэ зуhадаг зуугаад гаран hаалишад, хонишод, мал адуулагшад, мүн бэшэшье хабаатан кино харахын тула хорёод модо шахуу—Хэжэнгэ гүйлгэдэг байhан. Автолавкын ерэхые хүлеэжэ ядахадаа — Хэжэнгэ... Ядахын сагта библиотекэhээ ном абахаяа hанабал, баhа Хэжэнгэ гэлсэдэг, тухашардаг байгаа. Энэньшье гайхалгүй ааб даа. Манай республика соо, хонин, мал ажалда нилээд олон дунда hургуулитай, мүнөө сагай соёл культурын эрилтэтэй, эрмэлзэл түгэс үетэн шармайна бшуу.

hаяхана Худанай эрьеын талада, малшадай эгээл гүн соо, hүхын дуун, хюрөөгэй абяан соностожо, хэдэн шэнэ шэнэ гэрнүүд, үльгэр соохидол, түргэн бодожо эхилээ.

— Энэтнай юун гээшэб?—гэжэ малшадhаа асуухада:

— Культцентр,—гэжэ омогтойгоор харюусаха.

— Культцентрнай хүн зоной дунда, тодорхойлбол, долоон жэлэй түүхэтэ түсэб дүүргэхын түлөө тэмсэлэй дайшалхы зэргэдэ дабшаа малшадай дунда нэн түрүүн соёл сурталай хүдэлмэри ябуулха зорилготой, — гэжэ Хориин управлениин Хэжэнгын совхозой парткомой секретарь Ананда Раднаев хөөрэнэ. — Эндэмнай библиотекэ эмхидхэгдээ, кино харуулагдаха, лекци уншагдаха. Саг зуурын наймаашье нээгдэхэ юм. Манай партиин ЦК-гай июниин Пленумэй болоhоор тэбхэр жэл үнгэрбэ ха юм. Тус Пленумэй хараалhан тодорхой заабари, хэмжээ ябуулгануудта харюусаhан харюунуудаймнай нэгэн энэ культцентр болоно...

Үнэхөөрөөшье июниин түүхэтэ Пленумэй болоhоо үнгэрhөөр тэбхэр жэл тухай саг ошобо ха юм. Энэ саг соо манай ороной соёл сурталай фронт дээрэ ямар хубилалтанууд болоо гээшэб?

hаяхана украин арадай агуу еxэ кобзарь Тарас Шевченкэдэ зорюулагдажа Москвада бодхоогдоhон хүшөө нээлгын ёhолол дээрэ болоhон митингдэ үгэ хэлэхэ зуураа Никита Сергеевич Хрущев эбтэй эетэй бүлэ соо хамтарhан совет арадууд үндэhэ яhанайнгаа хизагаарлалтануудые дабажа, агуу ехэ юугээршье сэгнэшэгүй шэнэ социалис искусство, культура байгуулха хэрэгтээ үдэр ерэхэ бүри гайхамшагта амжалтануудые туйлана гэжэ онсолон тэмдэглээ hэн. Арадай ажабайдал, коммунизмын түлөө тэмсэл үнэн зүбөөр харуулhан, ерээдүйн, коммунизмын үеын хүниие хүмүүжүүлгэдэ hайшаалтай нүлөө үзүүлжэ шадаха, ёhотой зохёол бүтээлнүүд сэгнэгдэхэ ёhоороо сэгнэгдэжэ байна. Жэл бүри Ленинэй шангуудые олголго, тэрээндэ табигдаhан зохёол бүтээлнүүдые үргэнөөр зүбшэн хэлсэлгэ энээнэй нэгэ гэршэ болоно бэшэ гү? Түүхэтэ июниин Пленумэй нүлөөн манай ороной ажабайдалай ямаршье hалбарида харагданал.

Харин тиихэдэ Буряадтамнай коммунис соёл сурталай түлөө тэмсэлэй жагсаалда уран гуурhа, бнирэ барижа, хүгжэм зэдэлгэжэ, hонирхолтой зүжэгүүдээр ажалшадые баясуулжа зогсохо, зогсодог нүхэднай энэ жэл соо хэр ехэ амжалта туйлаа гээшэб гэhэн асуудалай гараха байhаниинь хуулита. Сэхынь хэлэхэдэ, манай уран бүтээлэй эмхинүүд энэ болзор соо ажал хүдэлмэреэ саг үеынгөө эрилтэдэ тааруулжа шэнээр ябуулха талаар бага бэшэ хүдэлмэри хээшье, зарим тэды амжалтануудыешье туйлаа. Мүнөө үе сагай темээр хэдэн шэнэ повесть, рассказ, поэмэнүүд бэшэгдэжэ, hайн сэгнэлтэ абаа. Уран зураашаднай түрэл Буряадайнгаа ажалшадтай нягта холбоо байгуулха зорилгоор хүдөө нютагуудаар саг үргэлжэ ябана, шэнэ hонирхолтой зурагуудые зурана. Жэшээлхэдэ, залуу уран зураашад Д. Дугаров, Г. Дульбеев гэгшэдэй выставкэнүүд, тэндэ табигдаhан зурагууд олоной анхарал татаа, барагтай гэжэ сэгнэгдээ. Шэнэ шэнэ уран гоё хүгжэмтэй, арадай сэдьхэлдэ шэнгэн шэнхинэмэ дуунууд, симфоническэшье зохёолнууд бэшэгдээ. Эдэ бүгэдэ маниие баясуулна.

Гэбэшье, тиимэ hайрхажархиха онсо амжалта туйлалтанууд, хубилалтанууд болоогүй гэжэ мэдэрхэ зэргэтэйбди. Мүнөө үе сагай темэдэ томо хэмжээнэй номуудые уран зохёолшоднай hүүлэй гурбан жэл соо бэшээ гү? Нэгэшье роман hанаанда ороногүй. Гол түлэб түүхын романууд лэ тэдэнэй гуурhан дороhоо гарана. Ямар оперо, балет бэшэгдээ хаб гэжэ хаража үзэе. Баhал гараа дэлгээхэ баатай болонобди. «Эхын-хоёр» гэжэ граждан дайнай темээр Д. Аюшеевэй оперо бэшэгдээд, ехэнүүд алдуу дутуунуудтай дээрэhээ шангаар шүүмжэлэгдээ. Энэ оной эхеэр Улаан-Үдэдэ болоhон РСФСР-эй композиторнуудай нүүдэл заседаниин үзэмжэдэ манай хүгжэмшэд гол түлэб үнөөхил декадынгаа үеын зохёолнуудые эшэргүй табяад hууhаниинь гайхалтай. Айлшадаймнай сэхэ, нюур сахилтагүйгөөр хэhэн шүүмжэлэл зүбтэй, тэрээнhээнь композиторнууднай hургаал абаха бээ гэжэ найдагдана. Уран зураашаднайшье онсо амжалтаар баясуулаагүй. «Уран зурааша» гэжэ Москвагай журнал соо толилогдоhон манай уран зураашадые шүүмжэлhэн статья зүбтэй. Театрнууд, онсолбол, Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театр мүнөө үеын ажабайдалтай холбоогоор үшөөл hула байна. Үнгэрэгшэ сезонойнь орой ганса шэнэ зүжэг (буряадай драматургнуудай зохёолнууд тухай хэлэгдэнэ) «Соёлмаа, Баташулуун» хэзээни уряанай саг малтана. Харин тиихэдэ ороной олон театрнуудта абтаад табигдажа байhан «Ханза соо хороhон шүдхэр» гэжэ Цырен Шагжинай шэнэ комеди юундэшьеб энэ театрта тоогдоогүй байhаниинь ойлгосогүй.

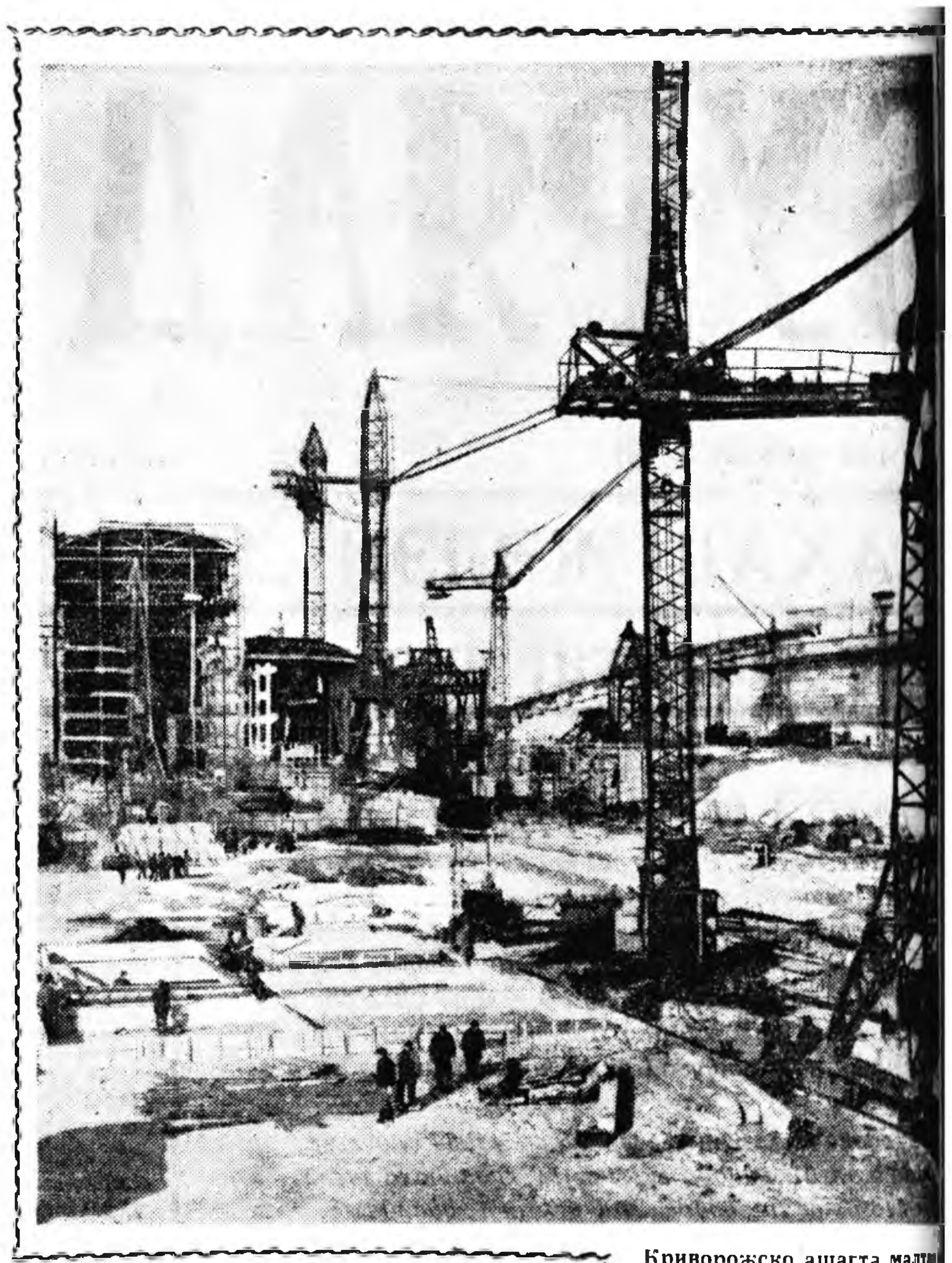
Эдэ бүгэдэн дээрэhээ тобшолходо, манай уран бүтээлэй эмхинүүдэй хүдэлмэридэ алдуу дутуунууд үшөөл бии байhаар. Тэдэнэр ёhотой шэнээр хүдэлмэрилжэ эхилээдүй шахуу байна гэхэдэ алдуугүй.

Теэд шэнээр хүдэлмэрилхэ саг ерээл!

Соёл сурталай асуудалда зорюулагдаhан партиимнай ЦК-гай июниин Пленумэй болоhонhоо хойшо бүхэли жэл үнгэрөө, энэ үе соо ажахын али бүхы hалбарида хими нэбтэрүүлхэ, мүн хүдөө ажахые ашаг үрэ ехэтэйгээр хүгжөөхэ асуудалнуудта зорюулагдаhан декабриин, февралиин Пленумүүд үнгэржэ, орон доторнай ажалай эршэ улам шангадаал.

Энэл эршыень халан абалга манай литература, искусствын, бүхы соёл сурталай фронтын хүдэлмэрилэгшэдэй нангин уялга мүн.

А. ЖАМБАЛДОРЖИЕВ.

Криворожско ашагта малт[…] лай бассейнэй газар дорохи […] лиг урдаhаа хойшо арбаад ки[…] метр үргэлжэлдэг юм. Энэ […] тагтахи промышленна предпр[…] тинууд болон гэр байранууд […] тиимэл шэглэлтэйгээр баригд[…] хэй. Севернэ шанаржуул[…] комбинадай түрүүшын ээлж[…] нэй дүрбэн секци hаяхан аш[…] лалгада оруулагдаа. Энэ ком[…] нат бассейндэхи эгээн хүсэ[…] үйлэдбэри боложо, энэ жэл[…] эсэс тээшэ ашаглалгада ор[…] лагдаха ёhотой.

Ашагта малтамал тээhэн […] лонууд шэнэ комбинадай […] билкада хойно хойноhоо таh[…] гаряагүй ерэжэл байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбина[…] хоёрдохи ээлжээнэн барилг[…] юрэнхы түхэл шэнжэ.

ТАСС-ай фотохронико.

ЗУРАГАЙ ШЭМЭГ—АЖАЛ

Тэбхэр жэлэй урда тээ болоhо үнгэрhэн КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй гүнзэгы удха шанар тухай тоготоhоойшье үлүү гэжэ hанагдана. Үшөө совет засагай түрүүшын үдэрнүүдтэ В. И. Ленин соёл сурталай хүдэлмэриин шухалые зааха зуураа, энэ хэрэгтэ партиин бүхы хүсэнүүдые элсүүлхые уряалаа бэлэй. Тиимэл hэн тулаhь тусхай июниин Пленум зарлагдажа, соёл сурталай, коммунис хүмүүжүүлгын асуудалнуудта илангаяа ехэ анхарал хандуулагдаа, энэнь тон зүбтэйшье.

Бидэндэ, искусствын хүдэлмэрилэгшэдтэ, энэ Пленумэй онсо удха шанартайнь ойлгосотой. Юуб гэхэдэ, ажал бүтээлыемнай ёhотойгоор сэгнэхэhээ гадна, хүгжэлтымнай саашанхи замые тодорхойлжо, заажа үгөө бшуу. Тиихэдээ мүнөө сагай ажабайдалтай холбоогоо бэхижүүлхэ, үе сагайнгаа эрилтэдэ таарама уран бүтээлнүүдые ниитэлхыемнай тон шухалада тоолоо.

Энэл заабариень хараадаа абажа, үнгэрhэн жэл соо манай уран зураашад илангаяа абьяастайгаар хүдэлөө. Тэдэнэй гол анхаралые ажал, манай республикын долоон жэлэй баатарнуудай ажал татаа гэхэдэ алдуугүй. Зональна выставкэдэ бэлэдхэлээ түгэсхэхэ зуураа, энэ үе соо бүтээгдэhэн зурагуудаа, мүн бусадшье жанрай зохёолнуудаа хаража үзэхэдөө иимэ тобшололдо ерээбди. Нэрлэбэл, Д. Дугаровай «Түрэл хизаар», А. Чирковой «Хонишон басаган», А. Садыковай «Баян hүрэг», Сергеевэй «Хадаар бэлшэhэн хонид» гэхэ мэтэ энэ талаhаа жэшээ болоhо үгэнэ. Эдэ зурагууд соо хүдөө ажахын түрүүшүүлэй образууд, тэдэнэй баатарлиг ажал харуулха hэдэлгэнүүд бии. Гадна уран зураашад Сергеев, Баженов, Тимин, Шестакова болон бусад замай залууршадай портредүүдые ураланхай. Мүн графикын маяг дагажа хүдэлдэг нүхэднайшье мүн лэ ажалай темэдэ гол бүтээлнүүдээ зорюулаа. А. Сахаровскэя «Ажалай дуун» гэжэ цикл, Неволина трактористэ, hаалишан, врачай дүрэ зураг, тиихэдэ Г. Москалев «Буряадай уhан замшад» гэhэн цикл түгэсхөө. Алдарта далай, арюухан Байгалаймнай темэ уран зураашадымнай сурансандал татадагынь мэдээжэ. Урдань гансал Байгалай hайханиие зурагладаг hаа, мүнөө уран зураашаднай Байгалай баатарнууд — загаhашадые, тэдэнэй хүнгэн бэшэ ажалые харуулхаяа эрмэлзэнэ. Энэ талаhаа Казанский, Гончар, Окладниковай томо хэмжээнэй зурагууд hонирхолтой.

Манай уран зураашад энэ жэлэй болзор соо гансал зурагаа зураад hуугаагүй. Саг үргэлжэ харагшадтаяа, үргэн ниитэтэй уулзажа, хөөрэлдэжэ байгаа. Жэшээлхэдэ, нарин сэмбын фабрикада, Шэлэй, «Электромашина» заводуудта, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзалганууд үнгэргэгдэhэн, тэндэ нүүдэл выставкэнүүд эмхидхэгдэhэн байна.

Совет арадые эстетикын талаhаа хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ оруулха хубитаяа гүйсэд оруулжа байнабди гэхын аргагүй. Алдуу дутуунуудай бишь арсанагүй. Түүхэтэ июниин Пленумэй болоhо үнгэрhэнhөө хойшонхи энэ жэлэй турша соо манай уран зураашад яhала юумэ хээ, саашадааншье хэхээр зориглонхой. Тиихэдээ хүсэ шадалаа гамнахагүй байха.

Энэнь лэ шухала гэжэ hанагдана.

Т. РУДЬ,
Буряадай уран зураашадай правлениин түрүүлэгшэ.

МҮНӨӨ ҮЕЫН БАЙДАЛhАА БҮ ХАДУУРАЯ

Парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд нёдондо творческо интеллигенцитэй уулзажа, үнэн зүрхэнhөө хөөрэлдэhэн, саашанхи хараа зорилгонуудыень элирүүлжэ үгэхэhөө гадна, мүнөө үе сагай байдал үнэн зүбөөр харуулхые уряалhан байна. Ушарынь гэхэдэ, манай зарим, илангаяа залуу зохёолшод мүнөө үе сагай байдалые ёhоор мэдэхэгүй, тэрээнтэй холбоогүй дээрэhээ нэгэ талаhаань харуулжа эхилhэн юм. Энэ ушар социалис реализм үндэhэлэн баримталдаг манай совет литературын үг заншалтай таарахагүй байгаа бшуу. Юуб гэхэдэ, манай ажаhуугаа үе саг — гэгээн гэрэлтэ ерээдүй тээшэ дабшажа байhан hайхан саг мүн. Энэ нангин үеын алтан ордон дархалаашда хүдэр бэрхэ совет арад гээшэмнай эрхэ сүлөөгэй заяата туг аяар дээрэ намилзуулан, бүмбэрсэг дэлхэйн хүн түрэлтэниие зол жаргал тээшэ уряалан ябадаг бэшэ аал. Мүн тиимэ. Иимэ hайхан сэдьхэлтэн, хатуу зоригтон тухай яажа муугаар бэшэжэ болохоб! Тиимэhээ манай парти хүнгэн хэлбэрхэй hаналтай зарим нэгэ залуу зохёолшодые хатуугаар шүүмжэлээд, эсэгэ ёhоной hургаал, зүбшэл үгэхэhөө гадна, ямаршьеб аргаар шургахаа hанадаг жэжэ буржуазна идеологитой шууд шангаар тэмсэхые, мүнөө үеын байдалые тон зүбөөр харуулhан гүнзэгы удхатай зохёолнуудые бэшэхые уряалаа бэлэй.

Тэрэ гэhэнhээ хойшо тэбхэр нэгэ жэл үнгэрөө. Энэ хугасаа соо ямар ажал хэгдээб? Буряадаймнай уран зохёолшод уншагшадаа ямар шэнэ шэнэ зохёолнуудаар баясуулааб? Иимэ тобшо асуудалаар hонирхохо болоо hаа, прозын талаар тиимэшье горитойхон ажал хэгдээгүй. Үнэхөөрөөшье мүнөө үеын байдалые харуулhан, уран hайханай үндэр хэмжээндэ бэшэгдэhэн томо зохёолнууд угаа хомор. Барадий Мунгоновой «Харьялан урдаа Хёлгын» удаа ямар тиимэ онсо зохёол нэрлэмээр бэ? Үгы даа. Хэдыхэн повесть, рассказуud лэ бии. Зохёолшоднай арга шадалаараа бэшэжэл, ажаллажал байдаг юм бэзэ, теэд олонхидынь, сэхын хэлэхэдэ, бэлэн зам шэлэжэ, үнгэрhэн байдалай удха түүхы малтажа, унгилжа байдаг заншалтай. Жэшээ болгон Д. Батожабайн, Ч. Цыдендамбаевай трилогинуудые дурдая.

Хүрөө болоо бэшэ юм гү? Мүнөө үе сагай байдалые үнэн зүбөөр харуулhан томо зохёолнуудтай болоо hаа, буряадаймнай прозо бүхы орон дотороо нэрэтэй түрэтэй байха hэн. Тиигэhэй...

Бии байгаа хэдэн повесть, рассказууд cooho хүнэй зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмэ шанга, гүнзэгы баян удхатай, hанал бодол түрүүлмээр зохёолнуудые нэрлэхэнь бэрхэ. Холын хүдөө нютагай малшан гү, али элбэг дэлбэгээр кукуруза ургуулжа байhан эрхим бэрхэ залуушуул тухай зохёолнууд hүүлэй үедэ бүшуу түргэнөөр бэшэгдэнэ гэжэ хэлэлтэй. Гэбэшье тэдээн соонь гол геройнуудайнь шэг шарай, образ тэрэ ногоон тужа кукурузын далбагар намаануудаар бүрхөөгдэшэнхэй байдаг. Үгышье hаа, абтаhан хурьгад, hаагдаhан hүн тухайнь бэшэжэ бэшэжэ, геройнгоо сэдьхэлэй байдал, hанал бодол харааhаа алдажархидаг ушар ходо үзэгдэнэ. Гадна Буряадаймнай интеллигенци, хүдэлмэришэн ангиие харуулhан зохёолнууд угаа хомор. Энээндэнь голхормоор.

Али зарим зохёолнуудые шүүмжэлхэ, шэнжэлхэ гэhэн зорилго урдаа табяагүйбди, зүгөөр түрэл партиингаа ЦК-гай июниин түүхэтэ Пленумэй болоhоор жэлэй үнгэрөөд байхада, hанаагаа зобоhон асуудалаараал хэдэн үгэ хэлэхэ гэжэ шиидэгдээ.

Бидэнэр, залуу уран зохёолшод, ажабайдалтай холбоо барисаагаа улам бэхилжэ, үе сагайнгаа эрилтэдэ хүрэмэ зохёолнуудые бэшэхын түлөө оролдохо нангин уялгатайбди.

М. ОСОДОЕВ.
Москвагай М. Горькиин нэрэмжэтэ Литературна институдай студент.

МОСКВА. Ороohо бэ ногоон эшэ набша абахаар ургуулагдадаг кукуруза тарижа ургуулха машинанууд СССР-эй Арадай ажахын туйлалтанууддай выставкын хүдөө ажахын шэнэ техникын нээмэл талмайнууд дээрэ табигданхай. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: кукуруза, наран сэсэг болон бусад ургамалнуудые силос болгохоор хуряадаг «КС-2,6» комбайн.

ТАСС-ай фотохронико.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

РУМЫНИИН БУЛАД ХАЙЛУУЛАГШАДАЙ АМЖАЛТА

БУХАРЕСТ. Хунедоар городой металлургическа комбинадта хоёр шэнэ мартен ашаглалгада үгэхэ хүдэлмэри үргэнөөр хэгдэнэ. Энэ хадаа мүнөө жэлдэ орон дотор булад хайлуулгые нилээд дээшэлүүлхэ арга олгохо байна.

Тус комбинадай хүдэлжэ байhан мартенүүдтэ ажалладаг булад хайлуулагшад барилгашадhаа гээгдэнэгүй. Тэдэнэр жэлэй эхинhээ хойшонхи дүрбэн hарын турша соо Румыниин арадай ажахыда түсэбhөө гадуур 40 мянган тонно эрхим сортын булад хайлуулжа үгөө. Иимэ амжалтанууд яагаад туйлагдааб гэхэдэ, мартенүүдэй ехэ заhабарида байха болзор хороогдоо, булад түргэнөөр хайлуулха онол арганууд нэбтэрүүлэгдээ.

ХАНИ ЁhОНОЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

БЕРЛИН. СЭВ-эй барилгын талаар саг үргэлжын комиссиин 13-дахи заседани болоо. Цементын промышленностиин талаар 1964—1965 онуудта типовой проектнүүдые болон шухалын шухала капитальна барилгануудта мүнгэ hомолхо проектнүүдые зохёолгоор СЭВ-эй гэшүүн оронуудай харилсаа холбоо үргэдхэхэ асуудалнуудые комисси зүбшэн хэлсээ.

МОНГОЛДО ҮНГЭТЭ ФОТОГРАФИ БАЙГУУЛАГДАА

УЛААН-БААТАР. «Монгол-совет хани барисаанай бүлгэмэй үнгэтэ фотографиин студи» гэhэн гаршаг Монголой ниислэлэй дундахи байшангуудай нэгэндэ харагдадаг болоо. СССР-эй мүнгэ зөөреэр болон техническэ туhаламжатайгаар байгуулагдаhан энэ фотолаборатори совет-монгол хани барисаанай бүлгэмэй зүгhөө монгол арадта бэлэг болгон түхеэрэгдэhэн байха юм.

МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал, МНРП-гэй политбюрогой гэшүүд, Монголой ниислэлэй олониитын организацинуудай түлөөлэгшэд, СССР-hээ МНР-тэ байдаг элшэн сайд Л. Н. Соловьев фотостудиие нээлгын баярай ёhолол дээрэ байлсаа.

АХА ДҮҮГЭЙ ТУhАЛАМЖЫН ТҮЛӨӨ ШАГНАЛ

Кремиковско металлургическа комбинадай түрүүшын ээлжээе барилгада хабаадалсаhан бүлэг олон совет мэргэжэлтэдтэ Болгариин Арадай Республикын Арадай Суглаанай Президиумэй Түрүүлэгшэ Георгий Трайков Болгариин орденуудые барюулаа.

Бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэ А. И. Падуров Болгариин правительствын дээдэ хайраар—Георгий Димитровай орденоор, шулуушан Ф. Л. Авдеев, энергетик Н. Г. Зинухов «Болгариин Арадай Респу[…] лика» гэжэ нэгэдэхи шатын ор[…] нуудаар, Д. И. Хахалев, М. Н[…] Мартынишин болон бусад ал[…] «Арадай ажалай орденоор» ш[…] нагдаа.

Георгий Трайков НРБ-гэй пр[…] вительствын, бүхы болгар ара[…] зүгhөө совет мэргэжэлтэдые […] луунаар амаршалаад, аха дүү[…] туhаламжа үзүүлhэнэйнь ту[…] баясхалан хүргөө, болгаро-совет[…] бата бэхи хани барисаанай […] туhада ажалай шэнэ амжал[…] нуудые туйлахыень тэдэндэ хүс[…]

ВЕНГРИ КУБАДА ТУhАЛНА

Революционно Кубые байгуу[…] гада эдэбхитэйгээр хабаадал[…] hыень Венгриин мэргэжэлтэд […] экспертнүүд Пал Михайфи, Ф[…] ренц Секейхиди гэгшэдые Кубы[…] правительство дээдэ хайраар ш[…] нажа, тэмдэглээ. Ороной эконо[…] кын элдэб hалбаринуудта тэдэн[…] хамта Венгриин 40 шахуу мэр[…] жэлтэд хүдэлдэг юм. Кубын пра[…] тельствын гүйлтаар шэнэ бү[…] мэргэжэлтэд hаяхан Куба оро[…] байна.

Промышленностьдаа кадр[…] дые бэлэдхэхэ хэрэгтэнь Кубы[…] Венгриин Арадай Республика […] дүүгэй туhаламжа үзүүлнэ. На[…] но-техническэ харилсаа холбо[…] тухай хэлсээнэй ёhоор мүнөө Б[…] дапештдэ, Венгриин бусад го[…] дуудта Кубын зуу гаран зал[…] шуул hуража, шадабари ех[…] хүдэлмэришэдэй мэргэжэлые ш[…] дална.

ПОЛЬШО ЮГОСЛАВИ ХОЁРО[…] ХАРИЛСАА ХОЛБООН

Промышленностиин талаар х[…] рилсаа холбоо байгуулха польс[…] югославска холимол комисси Ва[…] шавада хүдэлмэреэ дүүргээ. Зар[…] түхэл янзын түхеэрэлгэнүүд[…] Польшын гү, али Югославиин […] кументацида үндэhэлэн хам[…] үйлэдбэрилхөөр бэлэн байh[…] Польшын болон Югославиин а[…] хын зохихо организацинууд эл[…] хэйлэн мэдүүлhэн байна.

Бэе бэедээ үгэлсэхэ зүйл[…] дэйнь үнэ сэн 70 шахуу милл[…] долларой болохо юм.

ЦЕМЕНТЫН ТОМО ЗАВОД

Румыниин Тыргу Жиу гэжэ […] род шадар цементын завод ба[…] дажа байнхай. Тус завод жэл б[…] 2 миллион тонно продукци, т[…] барилан хэлэбэл, үнгэрhэн б[…] жэл соо республикын гаргаhан […] ментын хахадай шэнээниие үй[…] бэрилэн гаргаха байна.

Тус предприяти 1965 он[…] ашаглалгада үгтэхэ юм. Үйлэ[…] риинь бүхы хүдэлмэри автома[…] хүсэд зэбсэглэгдэнхэй. Имагтал […] хим шанартай, орон доторoo эг[…] лэ хямда өөрын үнэтэй продук[…] гаргагдаха байна.

РЕПОРТАЖ

АМИДАРАЛТА УhАН

Эртын тарилгашье саг соогоо дүүргэгдээ. Аммиагтай уhаар үтэгжүүлэгдэhэн хурьhэндэ hайн шанартай үрэhөөр таригдаhан горох, шэниисэ газартаа удаан хэбтэнгүй hуга гаража, Тамчын үргэн талын урда үзүүрые бүшмэр ногоон хибэсээр бүрхөөбэ.

— Түрүүшын шата дабагдаа. Нэгэшье үдэр алдангүй ургасаа ундалуулхые оролдоё,—гэжэ хэлсээд, Сэлэнгын совхозой Александр Гусевай оньhожоруулагдамал отрядай гэшүүд уhа сүршэдэг машинануудаа тааруулжа, дары хүдэлгэжэ захалаа бэлэй.

Уhа сүршэдэг машинануудынь бултa «ДТ-54» тракторта хабсаргагдахаар зохёогдонхой. Тиимэ тракторнууд үсөөн. Яалтайб? Удаашье маргажа байнгүй отрядай механизаторнууд хурдан ухаагаа хүдэлгэжэ, уhа сүршэдэг машинануудаа «МТЗ-50» тракторнуудтаа тааруулжархиба.

Уданшьегүй горохой тарилгын дундуур саг зуурын гүнзэгы ханаабууд татагдажа, дүрбэн хүсэтэ агрегадаар уhан жэгдээр сүршэгдэжэ оробо. Хэдэн үдэрэй шанга наранда ангаhан hэбхигэрхэн хүрьhэн тэрээниинь хомхойгоор hорожорхино. Ашагта уhаар сүршэгдэhэн ногоон хэлхэйнүүд дэрдылдэн, хүнэй хараhаар байтар үндыhэн мэтэ болоно.

— Тамчын уhалууриин системэ бэлэн болоhоор арбаад жэл үнгэрөө. Теэд мүнөө хүрэтэр энээнээ хэрэглэжэ шадаагүй байhамнай эшхэбтэр байна. Уhа сүршэдэг энэ машина гээшэмнай угаа зохид юм байшоо,—гэжэ совхозой директор нүхэр Мельников хэлээд,—үшөөл иимэ арбаад машинатай hаа, Гусевай отрядайхид бүхы тарилгаяа ундалуулха аргатай байха hэн,—гээд нэмэбэ.

Уhа сүршэдэг машинануудай республика дотор түрүүшынхеэ хэрэглэгдэжэ байhан хадань, дүй дүршэл тухайгаа хөөрэжэ үгэхыень отрядай гэшүүн—мелиоратор Пазин Мингазовта хандабабди.

— Энэ аргаар тарилгаяа уhалхын тула хоорондоо 90 метр зайтайгаар гүнзэгы ханаабууд татагдана. Ханааб бүхэндэ нэгэ агрегат табигдажа, сүүдхэдэ хоёр халаан соо, 15—16 час хүдэлгэгдэнэ. Агрегат нэгэ зогсоhон газартаа байгаад, хайша хайшаань 45 метр холо уhа сасадаг. Тиигэжэ 1 час 20 минута зогсоходоо хахад гектар ундалуулдаг байна,—гэбэ.

— Нэгэ агрегат секунда бүхэндэ 27 литр уhа сасадаг гэхэ гү, али нэгэ гектарта 300 кубометр шэнгээгдэнэ, — гэжэ «МТЗ-50» тракторта хүдэлжэ байhан Николай Еранский хажууhаа нэмэбэ.

hүүлэй мэдээгээр отрядай механизаторнууд 54 гектар горох, 45 гектар шэниисэ энэ аргаар уhалаад байнхай. Сүүдхэдөө агрегат бүхэнөөр 4—5 гектар ундалуулагдана.

— Тарилга дээгүүр иимэ ханаабуудые татахада нилээд ургаса дарагдана, мүн уhалхада ехэ гаргаша гарана ёhотой. Юрэдөө экономическа талаараа хэр ашатай юумэн гээшэб,—гэжэ отрядайхидhаа асуухада, тэдэнэр иигэжэ харюусаба:

— Иимэ ханаабуудые татахада гектар бүридэ 0,12 гектар тарилга дарагдана. Манай hанахада, энэ жэлдэ гектар бүриhөө адагынь 20 центнер шэниисэ, 20 центнер горох, 250 центнер кукурузын ногоо абажа шадабал, бүхы гаргашаяа харюулаад, нилээд ехэ олзо совхоздоо оруулхал байхабди.

Тоолоод үзэхэдэ, 42 гектар шэниисэ уhалхын тула 6 ханааб татагдана. Ханааб бүхэнөөр 7 га уhалагдана.

Отрядай ажабайдалтай танилсаад байхада, тэндэхи механизаторнууд угаа эбтэй эетэйгээр ажаллана гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Агрегат бүхэндэ хүдэлдэг трактористнууд олониитын hуралсал дүүргэhэн нэгэ-нэгэ залуу хүбүүдые хажуудаа барижа, трактористын мэргэжэл гүнзэгыгөөр шудалхадань туhална.

hаяхан гол ханаабhаа гараhан hубагуудаар уhа табидаг хүнэй үбшэлхэдэ, отрядай повар Даниил Михайлович Глазков тэрэнэй хэдэг ажал жэншэдгүй ябуулжа байна. Тарилгын хоёрдохёо уhалагдахадал эдэ hубагууд оньhон аргаар жэгдэлэгдэхэ юм.

Отрядай гэшүүд ургасаяа гансахан уhа сүршэдэг машинын хүсөөр ундалуулна бэшэ, мүн ханаабhаа уhа табижа шиигтүүлнэ. Энэ хүдэлмэридэ дүршэл ехэтэй пенсионер үбгэд Дарма Балданов, Павел Васильевич Еранский гэгшэд ажаллана.

— Зунай шанга наранда гандажа, малшье бэлшэхэ ногоогүй болодог хадаа энэ тала «Тамчын сагаан тала» гэжэ нэрлэгдэшэhэн юм. Мүнөө энэ талаяа уhалха аргатай болоhондоо баяртайбди. Би 65 наhатай болобошье, шадал соогоо туhалжа байнаб. 40 гектар сабшалан наг шэбхээр үтэгжүүлжэ, хоёр дахин уhалааб. Мүнөө энэ гол ханаабай захаархи горох ундалуулнаб,—гэжэ Дарма Балданов хөөрэбэ.

Тарилгаяа уhалхынгаа хажуугаар отрядай механизаторнууд март hарада 3 мянган тонно компост бэлдээд, тэрэнээ кукуруза тариха газартаа гаргаhан байна.

Иимэ компост хэхын тула нолиин захада наг шэбхэ сэхээр буулгажа, тэрэнээ 10—15 сантиметр зузаанаар тараажа, минеральна үтэгжүүлгэ сасаад, дээрэhээнь уhа сүршөө hэмди. Удаань тэрэнээ бульдозероор обоолhон байнабди,—гэжэ Анатолий Руденко тайлбарилжа үгэбэ.

Эндэхи механизаторнууд 750 гектар кукуруза тариха түсэбөө Хяагтынгаа управлени дотор түрүүлэн, июниин 7-до дүүргээ.

Ургасын хойноhоо харууhалга энэ мэтээр хизаарлагдана бэшэ. Тэдэнэр 184 гектар горохой ургаса борнойлhон байха юм. Мүн буртаг үбhэнэй гарахалаар гербицид хоро сасахаар бэлдэнэ. Отрядтань иимэ хоро сасаха тусхай машина бии.

Горох, шэниисэ, кукуруза ургуулхаhаа гадна оньhожоруулагдаhан отрядта 700 гектар сабшалан даалгагданхай. Мүнөө эдэнэр сабшалангаа нэгэ дахин уhалжа дүүргээд, хоёрдохёо ундалуулхаар бэлдэнэ. 40 гектар сабшалан дээрэ гектарай 20 тонно шэбхэ гаргажа, хоёр удаа уhалhан байна. Эдэ бүгэдын ашаар отрядай гэшүүд энэ жэлдэ сабшалангай ургаса гурба дахин шахуу дээшэлүүлхэ гэхэ гү, али гектар бүриhөө 10 центнер үбhэ хуряаха уялгатай.

Машина техникэ, уhанай газар бэе дээрээ даажа абаад, баян ургаса туйлаха шахаа тангаригаа үгөөд байхада гайтайхан ааб даа. Урдань тарилга хэжэ дүүргээл hаа, механизаторнууд hанаагаа амаржа, ургаса хуряалгын эхилтэр гэдэргээ эрьежэ ехэ харадаггүй байhаниинь мэдээжэ.

Теэд мүнөө баян ургаса абаhанайнгаа зэргээр нэмэлтэ түлөөhэндэ хүртэхэ болоходоо тэдэнэр унаhан малгайгаа абаха сүлөөгүй ажаллана, хүн бүхэн мэргэжэл шадабаряа гаргажа, дээрэhээ захяа заабари хүлеэнгүй, бүхы хүдэлмэреэ эрхим болзорто, hайн шанартайгаар хэнэ бшуу.

Отрядай начальник Александр Михайлович Гусев ажалай гаргаша үлүү хэхэгүй, бүхы юумэндээ, машина зэмсэгтээ нарин нягтаар хандаха тушаа хүн бүхэндэ шанга эрилтэ табина. Отрядтань дүршэл ехэтэй механизаторнууд Михаил Иванович Ковалевский, Цырендондок Бадмажанов, Михаил Хороших болон бусад ажаллана.

Оньhожоруулагдаhан энэ отрядай ажалдаа амжалта туйлаха, баян ургаса абажа шадаха байhандань найдагдана.

Б. ГЫЛЫКОВ,
манай тусхай корр.

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1964 оной июниин 20.

...үлэглэмэл репортаж

Владимир ПЕТОНОВ

...ЮРӨӨДЭ ...ЭҺЭН ЮРӨӨЛ

...сагай уларилаар
...саһан хүнжэлтэйш,
...зунай ерэхэлээр,
...«захяа» һэхэнхэйш,
...олтоһон Юрөө,
...отойхон Юрөө.

...—жороо хэлэтэйш,
...түгэлдэр ажалтайш,
...сагаан талатайш,
...и холуур зэдэлээл,
...олтоһон Юрөө,
...отойхон Юрөө.

...талынгаа хойморто
...хүгжэн һалбаранхайш,
...жэн сэсэгэй түймэртэ
...дүүрэн умбанхайш,
...олтоһон Юрөө,
...отойхон Юрөө.

...гүндүүн хүбүүдтэйш,
...ор дангина—бүсэгүүдтэйш,
...н олон үхибүүдтэйш,
...м, Хонгортын Юрөө,
...олтоһон Юрөө,
...отойхон Юрөө.

...энтын үзэсхэлэн голдо
...й абяан хүгжэмтэнэл.
...й горхон харьялаад,
...лтажа үрмэтэнэл
...олтоһон Юрөөдэ,
...отойхон Юрөөдэ.

...и эдеэ дэлгэрүүлэгшэ
...шан Пылжид түрүүтэй
...ртэ үнеэдые эблэгшэ
...гартайшуул магтаалтай —
...олтоһон Юрөөдэ,
...отойхон Юрөөдэ.

...р таару таладаа,
...ор, машинаар дохёолоо,
...-ургамалаа тарихадаад,
...эһэн байдалаа зохёоно
...олтоһон юрөөгэйхид,
...отойхон юрөөгэйхид.

...шулуун туранууд
...бодон толлогдоно.
...амжалтанууд
...тайгаар түйлагдана
...олтоһон Юрөөдэ,
...отойхон Юрөөдэ.

...дамжан бэлшээшэ
...этэ олон хонидоо
...талаараа харюулан,
...жэ тэнжээнэ хододоо —
...олтоһон юрөөгэйхид
...отойхон юрөөгэйхид.

...хүгжэнэ, Юрөө,
...һалбара, юрэдөө,
...шатай замыеш юрөөн,
...шан магтанам үршөөн,
...олтоһон Юрөө,
...отойхон Юрөө.

ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛ БАЙБАЛ...

Клубай худэлмэриин бүхэсоюзна харалга

Хүдөө ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ соёл культурын эмхи бүхэн хубитаяа оруулха зэргэтэй. Энээниие гол анхаралдаа абажа, Хориин аймагай Вознесеновкэ тосхондохи клуб болон библиотекэ (даагшань нүхэр В. Окул) нютагайнгаа сомоной Советэй яһала горитой хүдэлмэри ябуулжа байна.

Тэдэнэр эгээ түрүүн клубай совет байгуулһан, түрүүлэгшээрнь тракторист-комсомолец Петр Бадулиниие, гэшүүдээрнь багша Н. Ф. Даниловае, гэрэй эзэн эхэнэр А. Рябцовае, бүридхэгшэ В. Стрельцовые томилһон. Эдэ нүхэд үнгэрһэн һара бүхэнэйнгөө дүнгүүдые бүридхэн зүбшэдэг, удаадахи һарынгаа түсэб хамтаараа хэлсэжэ баталдаг гуримтай.

Вознесеновкэ тосхондо мүнөө амаралтын үдэшэнүүд ходо үнгэргэгдэнэ. Жэшээнь, нэгэ үдэшын ямараар үнгэрһэн тухай хөөрэжэ үгэһүүбди. Нүхэр В. Окул болбосон амаралта тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ. Тиитээд «хэн юу хэжэ амарнаб» гэһэн выставкэ-стенд, мүн урашуулай оёһон, дархалһан юумэнүүдые харуулба. Һолоомо няажа бүтээһэн М. Н. Казыкинай раманууд, А. И. Бубновагай уран оёлгонууд, ородой мастернуудай зурагуудһаа В. В. Стульцовай буулгаһан буулгабаринууд, Т. Мальцевагай оёһон сэсэгүүд хамагай анхарал татаба. Тэрэшэлэн П. Быкова, Ю. Иванова гэгшэд уран гоё угалзануудые оёһоноо харуулба.

Энэ выставкын һүүлээр спортивна нааданууд, мүрысөө һорёонууд, аттракционууд үнгэргэгдэжэ, илажа гарагшадтань шангууд барюулагдаба. Һүүлээрнь лотерей наадагдаба, хатар танца болобо. Юрэдөө тэрэ үдэшэ тон согтой хүхюунээр үнгэрөө һэн. Зариман эндэ ерээгүйдөө халаглаһаншье байха.

Гадна клубта асуудал харюунуудай үдэшэнүүд эмхидхэгдэжэ, тэндэ парторганизациин секретарь, сомоной Совет депутадууд, рабочкомой түрүүлэгшэ, эмнэгшэд болон бусад мэргэжэлтэд шударгыгаар хабаадалсадаг.

Драматическа дуунай, фотографиин, шатарай, бусад кружогууд тухайнь баһал хөөрэмөөр. Драмынхидыень Вознесеновкын эхин һургуулиин багша нүхэр А. Ф. Данилова хүтэлбэрилнэ. «Һайрхуу» гэжэ нэгэ акттай шог зүжэг тэндэ һайнаар табигдажа, харагшадые ехээр урмашуулаа.

Үбгэн коммунист, нютагай Советэй эдэбхитэн М. Н. Казыкин ород арадай дуунуудай хоорые хүтэлбэрилдэг. Өөрөө, мүн дүүнь Анастасия Николаевна, басаганиинь Люба, мүн Георгий Арефьев, Георгий Вставский, Иван Колбин, Владимир Мясников гэгшэд эрхим дуушадай тоодо ородог. Тиихэдээ дуушадай нэрэнь соносхогдоод лэ, хоорой гү, али солистын ендэр дээрэ гаража ерэлгые болюулжа, инсценировко табидаг болонхой. Жэшээнь, ямар нэгэн айлайда хүршэнэрынь ерэжэ, һонирхолтой хөөрэлдөөн, энеэдэ наадан эхилээд лэ, дуу андалдаан болошохо юм. Миин сценэ дээрэ гаража дуулаад лэ, һөөргөө орошохын орондо имэрхүүгээр табихадань һонин байнгүй яахаб.

Клубай дэргэдэ фотокружок хүдэлдэг, тэрэниие В. Окул өөрөө толгойлдог. Тэдэнэй оролдолгоор тусхай лаборатори бии болгогдоо. Нүхэр В. Окул тусхай программын ёһоор недели бүхэндэ хэдэ дахин хэшээлнүүдые үнгэргэдэг.

Шатаршадай кружогые фермын зоотехник, хоёрдохи разрядай шатаршан Леонид Балуев ударидана. Тэндэ шатарай теорёор хэдэн хэшээлнүүд, нэгэ доро наадаха сеанс үнгэргэгдөө. Баһа даам табилгаар мүрысөөнүүд болодог. Домино, столой теннис наадалгадашье олохон хүнүүд дуратайгаар хабаадалсадаг.

Харуулан ойлгуулха стенднүүдынь ехэ зохидхонууд. Жэшээнь, «Коммунизм байгуулха программа», «В. И. Ленинэй ажал ябуулга», «Коммунизм байгуулагшын сахиха ёһо заншал» гэһэн стенднүүдыень үзэжэ ханалгүй. Эдэниие хараһан хүнүүд өөртөө яһала ехэ һургаалшье оложо абаһан байха. Тэрэшэлэн һаалишад, хонишод, малшадай ажал хүдэлмэриин дүнгүүд тусхай самбар дээрэ хододоо бүридхэлдэ абтан бэшэгдэжэ байдаг.

КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан тогтоолнуудтай танилсаха гээ һаа, ондо ондоо хабшагууд соо тэдэнь саб гэтэр шэдээтэй, бэлэн байдаг. Мүн номой гайхамшаг аша туһа тухай эхэ зохидхон стенд библиотекэ соо түхеэрэгдэнхэй. Тэрэнэй доогуур тосхоной карта, гэр бүхэн тэбхытэр зурагданхай юм. Тиигээд хэнэй ном уншадаг, газетэ захин абадагынь тэндэ элеэр тэмдэглэгдэнхэй, гэр бүхэнэй эзэнэй нэрэшье бэшэгдэнхэй. Юрэдөө ном абадаггүй тухайдаа тэндэ тэмдэглүүлһэн хүндэ балайшье аятай байдаггүй ха. «Яахадамни намайе тэмдэглээ хаб, хүршэнэрһөө ном абажа уншана ха юмбиб» гэхэ мэтын арсалдаа тоосолдоонуудайшье тэндэ гарахань һулагүй үзэгдэдэг.

Шэнэ ёһо гурим тухай статьянуудые орожо ерэгшэд илангаяа анхардаг. «Уншахыетнай дурадханабди», «Уншаад, бодожо үзээрэй» гэһэн гаршагтай тусхай стенднүүдэй дэргэдэ хүн зон хододоол олон байдаг. Теэд уншаха дуратай статьятнай стендын карман бүхэн соо хэгдэһэн, бэлэн байха юм шуу.

Клубайхид лекци уншуулха тушаа баһа анхаралаа табидаг. Жэшээнь, Хэжэнгын больницын врач Ю. Г. Зодиевай, Т. И. Потанинагай, уласхоорондын байдал тухай, совхозой парткомой секретарь Ц. Б. Золтоевой лекцинүүдые хэн эмхидхээб? Клубайхид. Тэдэниие үнгэргэлгэдэ диаграмма зурагуудшье олоор хэрэглэгдэдэг.

Клубай дэргэдэ үшөө хүдөө ажахыда хими нэбтэрүүлхэ һургуули нээгдэнхэй. Тэндэ зоотехник Л. Балуев хэдэ хэдэн хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө.

Гүүртэ, отаранууд дээгүүр агитаторнууд ябадаг. Жэшээнь, З. Зубакина, А. Данилова гэгшэд һүнэй-товарна фермэнүүд дээгүүр, М. Кривоносов хонишодтой, Л. Балуев малшадтай хөөрэлдөөнүүдые эмхидхээ.

Иигээд клубайхидай яһала горитой хүдэлмэри ябуулдагынь элирнэ хаюм даа. Эндэ клубай эдэбхитэдһээ гадна Дээдэ Хэжэнгын сомсовет (гүйсэдкомойнь түрүүлэгшэ нүхэр М. Батоин) ехэхэн туһаламжа хүргэнэ гэжэ онсолон тэмдэглэмээр. Тэрээнэй культурно-ажаһуудалай саг үргэлжын комисси соёлой гуламтануудай хүдэлмэриие хододоо хинадаг. Мүн гүйсэдкомой заседанинууд дээрэшье ажалшадай культурна эрилтые гүйсэдөөр хангаха тухай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэдэг.

Гэбэшье, дурсагдаһан клуб библиотекын хүдэлмэриие алишье талаһаа һайн гэжэ болохогүй. Тэндэхи лекторнүүдэй бүлгэм үшөөл һанаһанда хүрэмөөр хүдэлнэгүй. Илангаяа багшанар, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд эдэбхи үүсхэл багатайнууд. Жэшээнь, замбуулин дайда тухай лекциие Хэжэнгын дунда һургуулиин нэгэ багша ерэжэ уншаха аад лэ, миин хооһоор найдуулжархёо.

Эдэ дутагдалнуудаа сүм усадхаад, ажал хүдэлмэридөө олониитые улам үргэнөөр хабаадуулаад, сомонойнгоо Советтэй бүри нягта холбоо байгуулаад байбал, Вознесеновкын клуб, библиотекын саашадаа онсо шалгарха, хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ үнэхөөр ехэ нүлөө үзүүлжэ шадаха байһаниинь дамжаггүйл.

В. АБИДУЕВ.

«Шэнэ Үдэ» газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэ.

ВЛКСМ-эй гэшүүн Галина Киселева Хяагтын трикотажна фабрикын эрхим ээрэгшэдэй нэгэн юм. Абаһан уялгаяа ходо дүүргэжэ, нүхэдтөө үльгэр жэшээ харуулна. Зураг дээрэ: коммунис ажалай ударник Г. Киселева.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Таряанай дайсадта хайра байхагүй

...үдэрэй бороо нойтондо газа...рьһэн даамайгаар дэбтээд, ха...аранай элшэдэ элдэб ургамал, ...ногоон урилдана гэхээр гаража... Баргажанай үргэн уужам та...да хайшаашье хара сэл ногоо...арагдана. Илангаяа Баруун, Хүнтэйн заха хизааргүй гэхээр ...анда хүдөө ажахын элдэб ур...улам улам түргөөр үндын гара...

...алан, сабшалан, бэлшээриин ..., илангаяа зумбараануудые һалгаха үүсхэл гаргаһан Ар...11-жэлэй һургуулиин үхибүүд ...ар, хүмүүжүүлэгшэдэйнгээ ...лгаар 2 мянгаад шахуу хоро... үгы хээ. Һуралсалаа амжал... һайнаар дүүргэжэ, удаадахи ...орохо болоһон омог хүхюун ... гэр гэртээ ошоод байна. Дээ...ада, Хүнтэйн элдэб нютагууд...һуудаг малшадай, механиза...дай, элдэб мэргэжэлтэдэй үхи...сүлөөтэй сагтаа тарялангай ...ниие бэдэржэ һалгана.

...асын түргөөр гаража, сэлмэг ...үдэрнүүдэй болоходо амиды ...хоротон зумбараануудай нү...мүлхижэ тарахадань хабхаан ...гү, али урьха бэлдээтэй ...юм. Үгышье һаа, хатаһан ар...жэхэнээр бутаруулжа, нүхэ ...утаха юм. Үгы гэбэл, уһанда ...һаа уһа шудхажа алана. ...уугаа уһа шудхуулһан зумба...дай шобойлдон гаража ерэхэ...сатай модохоноор духа дээрэ... газар уруу даража барина. ...лида ороодүй үхибүүд эгэшэ, ...а дахажа, үдэр бүхэндэ 3—...8-шье зумбараа барина. Тии...ыень заабариин ёһоор, бүтүү...шэжэ, һайнаар хатаахын тү...н шадалаараа оролдоно.

...һуралсалдаа, һургуулиингаа ...хэрэгтэ эдэбхитэйгээр ха...садаг үхибүүд, тодорхойлбол, ...классай һурагша Дамдинов, ...классай һурагша Раднаев, 5-...классай һурагша Коневин гэг...бүридөө 15 зумбараа баряад. ...шадамараар хатаагаад бай...

...арһа бэлэдхэдэг зурганай ...рилэгшэ нүхэр Емоноков гэг...һургуулидань зорюута ошоод, ...агай хайшан гэжэ үдэдэг, эдеэлдэг, ямар хоро хүргэдэг байһые һурагшадта хөөрэжэ үгөө һэн. Мүн Аргадын һургуулиин бүхы классудтань зумбараа һалгаха тухай хөөрэлдөөн үнгэргэгдэһэн. Хүдөө ажахыда зумбараагай ямар хоро хүргэдэг тухай харуулан ойлгуулха хэрэгсэл бэлдэгдэнхэй.

— Зумбараагай яажа үдэдэг, ямар хоро хүргэдэг байһаниие дууһан мэдэхэ болообди. Урда урдын жэлнүүдтэ намартаа зумбараагай суглуулһан эрхим һайн таряа түүжэ амташаһамбди. Нэгэ зумбараа алахадаа 20 шахуу килограмм эрхим ороохо хамгаалан абанабди,— гэжэ Аргадын һургуулиин үхибүүд хөөрэлдэнэ. 2 мянга шахуу зумбараань дунда зэргээр намар арба дахин олошороо һаа, Аргадын совхозой 300 шахуу центнер урэһэнэй таряа эдижэ дууһаха байгаа гээд һурагша бүхэн мэдэжэ байна. Хэрбээ нэгэ ороохонһоо һүүлдэ, ургаад байхадань, хорёод ороохон гарадаг һаа, эдэ хюдагдаһан зумбараануудһаа хамгаалагдаһан 300 шахуу центнер ороохонһоо 4—5 мянган центнер шэнэ ороохо таряан ургаха болонол.

Ургамалай, үбһэ ногооной элдэб хоротоной, нэн түрүүндэ зумбараагай ехэ һаад тойбо ушаруулдаг байһые хараада абан, Баргажанай аймгүйсэдком аргадынхидай үүсхэлые дэмжэһэн тусхай шиидхэбэри гаргаа. Тэндэхи колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд хаа хаанагүй хүдөө ажахын хоротонтой үргэнөөр тэмсэхэ болобо. Аргадынхидай үүсхэлые Уланай дунда һургуулиинхид (директорынь нүхэр Мужанов), Аллын һургуулиинхид (директорынь нүхэр Будаев), мүн Элһэнэй, Хүйтэнэй эхин һургуулиинхид болон бусад тон халуунаар дэмжээд, хоротониие һалгаха мүрысөө үргэдхэнэ.

Мүн тэндэхи Ленинэй нэрэмжэтэ (Бархан) колхозойхид, Аргадын совхозойхид хюдагдаһан зумбараа бүхэнэй 200 грамм ороохо үхибүүдтэ урмашуулга болгон үгэхөөр шиидэе. Бэшэшье ажахынууд, ангай арһа бэлэдхэдэг зурганда хабаатай олон тоото хүдэлмэрилэгшэд хүдөө ажахын хоротониие үгы хэхэ бодото хэмжээнүүдые абана.

Д. БУЛАТОВ.

...амда абажа ябаха «Огонёк» гэжэ шэнэ телевизор.
А. СЕРГЕЕВ-ВАСИЛЬЕВАЙ фото. (АПН).

БЭЕ БЭЕДЭЭ ТУҺАЛАЛСАН

Эбтэй эетэйгээр, бэе бэедээ туһалалсан хүдэлжэ, һайн амжалта туйлана ха юм гэжэ ЛВРЗ-гэй дизельнэ цехэй жаротрубна котелнуудые бүтээдэг коммунис ажалай участогай коллектив тухай дэмы хэлсэдэггүйл.

Эндэ гол түлэб хоёр мэргэжэлтэд, котельщигүүд, гагнагшад ажалладаг. Жэл хахадай саада тээ эндэ 20 хүн хүдэлдэг байбал, харин мүнөө 10 хүнтэй гансахан бригада хамаг ажалаа бүтээнэ. Тэрэниие үнинэй дүй дүршэлтэй котельщик нүхэр Проценко хүтэлбэрилнэ. Халаан бүридэ даабаринь хододоол 110—120 процент дүүргэгдээд лэ байдаг.

Хайшан гээд иимэ амжалта туйлагданаб гэбэл, бригадын гэшүүд 2—3 мэргэжэл шудаланхай, бэе бэеэ һэлгэлсэн хүдэлхэ аргатайнууд. Жэшээлбэл, Печугин, Еськов, Лагодин гэгшэд газорезчигээр, электрогагнууршаар хүдэлжэ шадаха. Тиихэдэ электрогагнууршад Антонов, Сковородников, Малетин, Нелюбин, Соловьев болон бусад котельщигүүдээр, газорезчигүүдээр ядаралтагүй ажалладаг. Бригадын туйлаһан амжалтада мастернууд Белоконь, Зуев гэгшэдэй үүргэ ехэ. Тэдэнэр хүдэлмэришэдөө ажал дээрэнь зүбөөр хубаарилан табидаг, шухала хэрэгсэл, түхеэрэлгэнүүдээр гүйсэд хангадаг юм. Тиигэжэ ажалай саг миинтэ гээгдэдэггүй, үндэр бүтээсэ туйлагдадаг.

А. МЕЩЕРЯКОВ.

ҺАЙНААР ХҮДЭЛХЭ АРГА БИИ

Таба һарын туршада 4313 кубометр модо хюрөөдэжэ Горхоной леспромхозой модо хюрөөдэдэг цехэй коллектив хахад жэлэйнгээ түсэб 313 кубометрээр үлүүлбэ. Рамщигууд А. П. Шейко, Ф. З. Корняков, И. Ф. Мятковский, хүдэлмэришэд И. Ф. Федорова, А. П. Шевелева, В. З. Егинова болон бусад үндэр бүтээсэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Мүн хюрөө тодхогшо Г. С. Коток, слесарь И. Ф. Гуляев гэгшэдэй оролдосото ажал тэмдэглэмээр.

Гэхэтэй хамта манай хүдэлмэридэ олон дутагдалнууд бии. Электрын элшэ хүсэн таһалдажа, нилээд сагаа миин гээнэбди. Заримдаа хюрөөдэхэ модон дуталдадаг, хюрөөдэһэнөө, мүн үлэгдэлыень зөөхэ машина, унаа хэзээ бүхэндэ байдаггүй. Энээнһээ болоно үнэтэ сагнай миин лэ ошоно. Эдэ бүгэдэ тушаа хэмжээн абтабал, бүришье һайнаар хүдэлхэ арга манда бии.

И. МАТВЕЕВ,
мастер.

Баатарай домог

СОВЕТ ХҮНЭЙ ШЭНЖЭ

1941 оной июниин 13. Орша гэжэ хуушанай город шатажа байба. Үйлсэнүүдтэнь тулалдаан болоно, фашистнууд түмэр замай вокзал тээшэ тэгүүлнэ. Эгээ энэ шанга үедэ тыл руу эльгээгдэхэ юумэ ашааланхай һүүлшын состав вокзалһаа гаража ошобо. Һүүлээрнь хэдэхэн минута болоод, резервэдэ байһан паровоз хойноһоонь табилуулаа. Түмэр замшын хубсаһатай залуу хүн паровоз өөдэ гараһан гэшхүүртэ аһалдаад, барюулһаань бажуунхай ябана...

Белоруссида болоһон партизан дайнай геройнуудай нэгэн Константин Заслоновой дайшалхы намтар иигэжэ эхилээ. Энэмнай үльгэр домогто ороһон хүн. Нюуса байдалда дайсантай тэмсэхэ зуураа, түүхэдэ үзэгдэшэгүй ехэ эрэлхэг зорит, мэргэн шадабари гаргаһан юм.

Үгытэй айлайда түрэһэн, мал адуулжа байтараа, һургуули намнан, инженер болотороо һураһан Константин Заслоновой Оршын депогой начальнигаар хоёрдохи жэлээ хүдэлжэ байтарнь дайн эхилжэ, жаргалта байдалыень эбдэһэн.

Заслонов абажа гараһан эшелоноо Москва шадарай нэгэ станцида хүргэжэ тушаагаад байхадаа, һөөргөө бусажа, дайсанай ара талада партизан отряд эмхидхэхымни зүбшөөгыт гэһэн гүйлтатайгаар командованида хандаба. Тиин намар хожом болоһон хойно, ехээр зүдэрэн, фронт нэбтэ гаража бусаад, өөртөөл адли зорилготой хүнүүдээр хамтаран, Оршодо байрашаба.

Город соо эсэсовецүүд дүүрэн байһан юм. Гитлерэйхид тэндэхи депое һэргээн заһаха, паровоздые ашаглалга гуримшуулха гэжэ һэдэбэ. Гитлерэйхидтэ туһалха дуратанай үгы дээрэһээ, хэрэгынь урагшаа ябажа үгөөгүй. Заслонов эгээ энэ үеэр депое даагша фашист Штруке гэгшэдэ ошожо, намайе ажалда абыт гэбэ. Тиихэ зуураа би политика оройдоо хэрэгсээдэггүй, имагтал мэргэжэлээ хараһан хүн гээшэб, «мүнгэн түлөө һаань шүдхэртэшье, ороолондошье ажал хэхэб'» гэһэн байгаа. Штруке депогой начальнигые өөрыень гартаа оруулбаб гэжэ ехээр урмашана. Тиитээд депо соо хүсөөр суглуулагдаһан хүдэлмэришэдэй урда Заслоновые абаашаад, энэ хүн «шэнэ журам» һайшаагаа гэжэ хэлэбэ.

— Заслонов ноён паровозно бригадануудай начальник болохо. — гээд Штруке соносхобо.

Удаань Заслонов үгэ хэлээ. Тоншье харюусалгатай үе. «Шэнэ журам» һайшааһан хүн хэбэртэйгээр өөрыгөө харуулаад, энэ дайнда илахын тула, үнэн сэхээр ажаллагты гэжэ, бэеэ баадхан хэлэбэ. Тиихэдээ сохом хэндэ илалта хүсэжэ байһанаа хэлээгүй. Манай илалтын тулада хэхэ энэ шухала ажалнай хэмгүй аюултай, айхабтар орёо гэжэ тэндэ байһан олон хүдэлмэришэд шэнэ даргынгаа хэлэхэдэ, доро зоруу бүтүү ойлгожо байба. Штрукедэ этигэгдэхын тула Заслонов депо дотор эмхи журам дары тогтоогоод, паровозуудые заһабарилха хүдэлмэри эмхидхэбэ. Тиихэтээ хамта өөрынгөө группын гэшүүд Петр Шурмин, Сергей Чебриков, Анатолий Андреев гэгшэдые деподо хүдэлхөөр оруулаа һэн.

Тиин удангүй Заслоновой бүлэгөөрхидэй «оролдолгын» үрые гитлерэйхид үзэжэ эхилбэ. Москва шадар ехэ тулалдаанай түлэг дундаа боложо байхада, дайсанай сэрэгые хангаха эгээ шухала түмэр замай гол һудаһан ходол таһардаг — нэгэ һаа составынь рельсэһээ халидаг, үгышье һаа — локомотив эбдэрдэг болоо бэлэй.

— Ноён Заслонов, мүнөөдэр Смоленск ошохо поезднуудай зариман ошоогүй гэжэ та мэдэнэ гүт? Табан паровозой приборнууд тэһэршоо! — гэхэ зэргын асуудал Штруке табидаг болобо.

—Үгы, ноён Штруке, би энээн тухай дуулаагүйб. — гээд, Заслонов гайхаһан, һанаагаа зобоһон янза үзүүлэн, ута һахалаа эльбэжэ байгаад харюусадаг һэн гэхэ. — Хүйтэнһөөл болоно хаям даа! Ородой газарта хэды шэнээн ехэ хүйтэнэй болодогые та хаанаһаа мэдэхэ бэлэйт...

Заслоновые һэжэглэдэг болоод, нюуса тагнуул табиба. Тиигэһыень мэдэһэн Заслонов тэмсэлэйнтээ тактика ондоо болгоо бэлэй. Тэрээнэй бүлэгэйхид удаан боложо тэһэрдэг «нүүрһэнэй» минэнүүдые үйлэдбэрилдэг болобо. Тиимэ минэнүүдые тендернүүд соо хэхэдэнь, гараһан составууд Оршоһоо хэдэн зуун километр ошоһон хойноо тэһэрдэг байгаа. «Заслоновой хэрэгые» өөрөө мүрдэһэн гестапын начальник Хорст тэрээниие түрмэдэ хааха захиралта үгэбэ. Тэрээниие мушхэхэдөө, хэрзэгы муухайгаар сохиһон юм. Тиигэбэшье Заслоновые гэмнэхэ сэхэ баримта олоогүй. Хорст Заслоновые табиха шиидхэбэри гаргаһан юм.

— Би мэдэнэб даа: энэ шубуухай дахяад хаалтада орохо байха. Тиихэдээ гансааран бэшэ, дальбараануудтаяа хамта абтаха. — гэжэ гестапын начальник маһардаг байба. Гэбэшье фашистнуудай һанарһаа шубуухай бэшэ, харин бүргэд мултараа. Заслонов тэрэ үдэшэндөө Оршоһоо зайлажа, уридшалан бэлдэгдэһэн баазадаа ошобо. Эндэ, нүхэдэйнгөө дунда, партизан землянка соо ороходоо. Заслонов гоё хара һахалаа хюһажа хаяад, гансада арбаад наһаар залуу болошоо һэн гэлсэдэг.

Оршын узелда хүдэлһэн өөрынгөө бүлэгэй ажал-ябуулгын дүнгые Заслонов партиин Витебскэ нюуса обкомдо мэдээсэхын тула дүн тодоор гаргаба: хэдэн зуутаад паровоз, олон мянгаад вагон ба цистернэнүүд, түйлай ехэ хэмжээтэй сэрэгэй техникэ һандаагдажа, фронтдо хүрэнгүй хосорпон байна. Теэд, энэнь оройдоо гурбахан һарын турша соо хэгдээ бшуу.

Витебскэ гүн тайга соо байрлаһан Заслоновой отряд полицейскэ гарнизондо эрэлхэг зоригтойгоор добтолжо, дайшалхы ябуулгаяа эхилээ һэн. Тиихэдээ партизанууд полициинхидые бултыень хюдажа, бүхы округые сошоон шуууюулаад, ехэ трофейтэй бусаа бэлэй. Тиигэһэн хойнонь Совет Армиин хэрэглэмжэдэ зорюулан тэды шэнээн ороохо таряа, гурил абаашаабди гэжэ партизануудай бэшээд орхиһон справкые үхэхэ болотороо айһан, складай начальник дахин, дахин гайхан гэлын уншаба. «Полковник Дяди Костя» гэжэ тэрэ справкада гараа табиһан байба. «Дяди Костя» гэдэг үнөөхил Константин Заслоновой байһые гестапынхид түрүүшээр ойлгоогүй. Заслоновые бариһан хүндэ 50 мянган марка мүнгэ, немец түмэр хэрээһэ, Германида байра байдалтай эдлүүриин газар үгэхэбди гэжэ тэдэнэр зарлаһан байгаа.

Тиигэжэ Константин Заслонов, тэрээнэй нүхэд хэрзэгы муухай дайсадтай шэнэ аргаар тэмсэһэн юм. «Дяди Костя» тэрээнэй отрядай алдар солонь хаа хаагуур таража, отрядайхидай тоо улам улам олошорбо. Мартын һүүл хүрэтэр Заслонов өөрынгөө отрядта Петр Лимаевай, Совет Армиин офицер Алексей Сарнычевай ударидаһан бүлэг партизануудые абаһан байгаа.

Отрядтань хүнүүд ерэжэл, ерэжэл байба. Июль хүрэтэр ерээшэдһээ табан отряд шэнээр байгуулагдаһан. Белоруссиин Коммунис партиин ЦК-гай шиидхэбэреэр эдэ отрядууд партизан бригада болгогдоо бэлэй. Заслонов тэрээнэй командираар томилогдоо һэн.

«Дядя Костиин» бригада дайсанда олон удаа эрид шанга сохилто хэһэн юм. Бригадын дайшалхы алдар габьяань үдэр бүри ургажал байба.

Оршагай зонын оухы партизануудые командалхыень Константин Заслоновто парти даалгаһан байгаа. Гэбэшье энэ томилолго абаад, Заслоновой удаан дайлалдаагүйнь тоншье гэмшэлтэй. 1942 оной ноябриин 14-дэ хүсөөр ехэ булюу фашистнартай тулалдаха үедээ Константин Заслонов баатарай үхэлөөр унаа бэлэй. Гэбэшье тэрэнэй нэрэ алдарынь дайсадые айлгажа һүрдөөжэ үргэлжэлһөөр байһан юм. Заслоновой бригадада шэнэ сэрэгшэд ерэжэл, ерэжэл байба.

Андрей СЫСОЕВ.
(АПН).

ХИЛЫН ЦААНАҺАА
ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

Ирагай шэнэ правительство

БАГДАД, июниин 18. (ТАСС). Ирагай республикын премьер-министр Тахер Яхья тушаалһаа бууха тухай мэдүүлгэ баряа. Энэ мэдүүлгыень президент Ареф зүбшөөгөө.

Т. Яхья гэгшэдэ шэнэ правительство байгуулхыень президент даалгаа. Шэнэ правительствада Т. Яхья премьер-министрэй тушаалые дааха, тэрэшэлэн обороной министрэй уялгые дүүргэхэ юм. Субхи Абдель Хамид гадаадын хэрэгүүдэй министр, генерал Рашид Муслех дотоодын хэрэгүүдэй министр зангаараа үлэхэ.

—◆—

ОАР-та һайндэр болобо

КАИР, июниин 19. (ТАСС). Египедһээ гадаадын сэрэгүүдэй гаргагдаһан ойе ОАР-ай арад зон үсэгэлдэр баярай оршон байдалда тэмдэглэбэ. 1956 ондо энэ үдэр Англиин һүүлшын солдат Суэцкэ каналай зоноһоо гаража ошоһон юм. 1956 оной июниин 18-да президент Насер Египедэй түүхэдэ түрүүшынхеэ Суэцкэ каналай зоно дээрэ Египедэй гүрэнэй туг хиисхээ бэлэй.

Кубын арад өөрынгөө революциие дэмжэнэ

США-гай студентнүүдэй делегациие толгойлогшо Леманскиин мэдүүлгэ

ГАВАНА, июниин 18. (ТАСС). Кубада эсэргүүгээр США-гай хэдэг харата муухай аашанууд амгалан тайбан байдалда горитойхон гай түбэг татана. Тиин шухала гэжэ тоолоһонойнгоо ёһоор өөрынгөө хамгаалха хэмжээнүүдые Кубын арад абаха хүсэд эрхэтэй гээд Кубада аяншалжа ошоод байһан США-гай студентнүүдэй делегациие толгойлогшо Эдвард Леманский Пренса Латина агентствын корреспондентдэ мэдүүлээ.

Кубада эсэргүүгээр таһалгарягүй хэгдэжэ байдаг харата муухай аашанууд США-гай элдэб ажал эрхилдэг хүнүүдые гүнзэгы ехээр зэбүүрхүүлнэ гээд делегациие толгойлогшо тэмдэглээ.

Кубада студентнүүдэй аяншалжа ошолгодо һаад ушаруулхые Америкын правительствын һэдэһэн тухай тогтоходоо, Леманский иигэжэ заагаа: Кубада аяншалхые америкынхидай эрмэлзэлгэдэнь Холбоото Штадуудай правительство дурагүйлхэнэ. Социализм гээшэ юун бэ гэжэ манай нюдөөрөө харахые правительство хүсэнэгүй. Манай орондо ушардаг олон асуудалнуудые социализм шиидхэжэ шадаха гэжэ Холбоото Штадуудта бусажа ерээд байхадаа бидэнэрэй арад зондо ойлгуулжа үгэхэ байһанһаа Вашингтон айна.

Сүлөөтэ аралда аяншалга хэхые хүсэдэг США-гай студентнүүдһээ Кубада аяншалхые гүйһан хахад миллион мэдүүлгэ студентнүүдэй аяншалга эмхидхэдэг комитедтэ оронхой гээд Леманский мэдүүлээ.

Маанадай эгээн лэ ехээр һонирхоһон юумэн гэхэдэ, Кубын арад социалис революциие олоороо дэмжэдэг байна гээд США-гай студентнүүдэй делегациие толгойлогшо саашань мэдүүлээ. Минии аяншалһан зургаан недели ами наһанаймни эгээн лэ золтой хуби болохо байһандань этигыт гээд тэрэ түгэсхэлдөө онсолон тэмдэглээ.

260 миллион хүнэй зүгһөө

НЬЮ-ЙОРК, июниин 18. (ТАСС). Урда-Африкын Республикада политическэ хэрэгүүдээр хаалтада һуужа байгшадые сүлөөлхын түлөө бүхэдэлхэйн компанида хабаадагшадай бэшэг доро 91.691 хүн гар табяа. Энэ бэшэгые урдын архиепископ Кейптауна Бланк ООН-ой генеральна секретарь У. Танда барюулаа. 30 ороной 260 миллион хүнэй дура хүсэлые элирхэйлэн, дэлхэйн олон оронуудай политическэ, профсоюзна олониитын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд, дэлхэйн олон ороной президентнүүд болон премьер-министрнүүд, парламентнуудай 500 гэшүүн, 700 юрист энэ бэшэгтэ гар табяа.

Нельсон Манделлу, Уолтер Сисулу болон ЮАР-ай правительствын хүниие үзэн ядадаг, үндэһэ яһанай илгаа гаргалгада эсэргүүсэн тэмсэдэг бусад хүнүүдые сүлөөлхэ тухай энэ бэшэг эрилтэ хэнэ.

СОВЕТ ФУТБОЛИСТНУУДАЙ ИЛАЛТА

БАРСЕЛОНО, июниин 18. (ТАСС-ай тусхай корреспондент А. Стародуб). СССР-эй суглуулагдамал команда Европын кубогой түлөө түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадалсаха эрхэтэй болоо. Түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадахын урда тээхи тулалдаанай средада Барселонада болоходонь совет футболистнууд Даниин суглуулагдамал командые 3:0 гэһэн тоотойгоор шүүгээ. Яшин, Шустиков, Шестернев, Аничкин, Мудрик, Ворошин, Численко, Иванов, Понедельник, Гусаров, Хусаинов гэгшэдһээ СССР-эй суглуулагдамал команда бүридэнэ. Тулалдаанай үедэ Италиин түлөөлэгшэ К. Лобелло судья байгаа.

Наадажа эхилһэнэй һүүлээр 19 минутада Воронин, 40 минутада—Понедельник, 88 минутада—Иванов бүмбэгэнүүдые нүгөөдүүлэйнгээ ворота руу сохижо оруулаа. Европын кубогой түлөө түгэсхэлэй матч июниин 21-дэ Мадридта болохо юм. СССР-эй суглуулагдамал команда Испаниин футболистнуудтай наадаха байна.

КПИ-гэй Национальна Советэй сесси дүүрэбэ

ДЕЛИ, июниин 18. (ТАСС). Индиин компартиин Национальна Советэй 10 үдэрэй сесси Делидэ болоод, үсэгэлдэр дүүрээ.

Индиин социалис хүсэнүүдэй нэгэдэлэй асуудалнууд, Индиин Национальна конгресс гэжэ партиин зэргэдэ орохые уряалан Индиин бүхы социалистнүүдтэ арадай социалистнуудай урдын ударидагша Ашоки Мехти гэгшын хандаһан хандалга үсэгэлдэрэй заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. «Индиие хамгаалаха тухай хуулиин» үндэһөөр мүнөө түрмэдэ үшөөл һуужа байһан коммунистнуудые сүлөөлхэ тухай, ороной хүн зониие эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангалга тухай, мүн Баруун Бенгалиин хүн зониие эдеэ хоолой зүйлөөр хангалга тухай эрилтэ хэһэн резолюцинууд баталан абтаа.

—◆—

Панама США хоёрой хоорондохи хэлсээн дахяад болохонь

ПАНАМА, июниин 18. (ТАСС). США Панама хоёрой хоорондохи хэлсээн ерэхэ неделидэ дахяад болохонь. Панамай канал шадар энгэй хүн зониие табан һарын урда тээ Америкын сэрэгүүдэй буудаһанһаа уламжалан, гараһан арсалдаа тулалдаан зүбшэн хэлсэгдэхэ юм.

ЭЖЭЛ ДҮРБЭН

hайнтай нүхэсэхэдөө муугаа гээхэ

Нэгэ хашаа соо хүдэлдэг аад, бидэ хоёр мүнөө хүрэтэр хүсэд дадалсаагүй, хара амяа хараад, даажа абаhан тугалнуудаа доро дороо харууhалаад лэ байhан зомди. Дарижаб, эндээ гэжэ хэлсэхэдэ, энэ эхэнэр, мүртэй хүн hаа, юундэ нютаг оронhоо сүлүүлжэ, тэрэ Тульска областьhоо аяар манай Ярууна заларха байгааб? Юрэдөө, тэрээнтэй hайтай, муутайшье байхаар бэшэ гэжэ hанагшаб. Иигэжэ нютагайнгаа эхэнэрэй тугалаа тушаахадаа Дарижабта hэжэглэн хэлэhэншье hаань, хүршэмни хайшан гэжэ хүдэлнэ ааб гэжэ Дарижаб ээлүүдгүй hанаагаа зобоно. Хараха янзадань яhалал оролдожо хүдэлhэн маягтай аад, шадабари дүршэл багатайhаа ядахагүй юумэндэ ядана ха гэжэ тухайлхадаа, Дарижаб нүхэртөө зүбшэл үгэхэ, шадаха аргаараа туhалха гэжэ оролдоно. Тиигэхэ бүринь нүгөөдэнь «хамаагүй, би өөрөө хэхэб, минии түлөө hанаагаа бү зобогты!» гэжэ тамираа саашань буляалдуулан, бүри үгэ дуугүй болошодог байба. Энэ hамганда ямар тодхор ололтойб? Этигэл ядаhан хэбэртэйгээр байхадамнай али гомодоно гээшэ гү? Гэнтэ заримандаа хайрлаhан шэнгеэр хандахадамнай хэрүүлхэдhэнинь хүрэдэг гү? Хайшан гэжэ энээндэ харюу ололтойб гэжэ Дарижаб олон табые бодоно, элдэб аргаар туршана. Үлэ юумэнэй бүтэхэгүй хада, «хара амяа хараад ябаха» гээшэньшье зүбшэнүү юумэ аа гү гэжэ хаа ла маргадагшье болобо.

hара үлүүтэйхэн үнгэрөөд байхада, нэгэтэ намарай дулаан үдэр «Одоо даа, жэмэс түүлгын hайхан саг...» гэжэ Крекшина дороhоо hанаа алдан Дарижабта үгэ алдаба. Тиигэhэндэнь ехэ олзуурхан, тодожо абаад: «Анна Степановна, ягаа зохидоор hануулба гээшэбта. Бригадирhаа мори эрэед, зүүн үндэртөө алирhанда гарая. Тугалдаа hанаагаа бү зобогты. Манай үхибүүд тэдэниистнай хараха» гэжэ Дарижаб дурадхаба.

—Нүхэрни жэмэстэ газарта хүрэ хүрэhөөр,—гээд Дарижаб дурадаг,—нэгэ хэды алирhа шударжа, альган дээрээ монсолзуулан шэртэhээр байтараа, нюдөөрөө уhа гүйлгэн: «Энэнhээл болоhон юумэб»—гэжэ хоолойгоо шэшэргэнтүүлэн, зосоо уярмаар дуугараа бэлэй. Иигэжэ удаан саг соо суглуулан бүгшүүлжэ ябаhан hаналайнгаа охи дэлбэлхэдээл, эхэнэр хүнэй эльгэн нимгэн даа, хуудамайгаа хуу хөөрөө бэлэй. Биишье энэмни юун гэжэ hанана ааб гэжэ түбэгшөөхөө болишоод, оло юумэ үгэлөө, асуугаа hэм.

Баптист мүргэлдэ hүзэглэдэг гэнэт. Шажанайнгаа сана‚, гурим сахяаб гэжэ ниитэдэ туhатай ажал хэдэггүй байhандаа, саад жэмэс газаагаа ехээр тарижа, хонжоо наймаа хэhэндээ нютаг нугаhаа сүлүүлээд, энэ ябанат. Саашаа юун гээд бодонот—гэжэ эрид hурахадам:

«Зоной этигэл, hайхан hэшхэл гээшэ сэгнэшэгүй үнэтэй юумэ байгаа даа. Өөрынгөөл гэмээр алдаhан энэ баялигаа, зол жаргалаа танай нютагта шам мэтэ нүхэдэй туhаламжаар олохоб гэжэ одоо этигэбэб» гэдэг юм,—гээд нүхэр Шөбва омогорхон хэлэдэг.

Тиигэжэ нэгэниинь мэдээ орохоhоо хойшо социализмын үе сагта хүмүүжэhэн, hураhан буряад эхэнэр, нүгөөдэнь хуушан сагай барга заншалhаа—шажан мүргэлэй манан сооhоо мултараагүй түб Росси хударай наhажаал эхэнэр—энэ хоёр эхэнэр ойн аглагай hонорто хоюулхананhуужа, үнэн зүрхэнhөө эльгэлдэжэ хөөрэлдэhэнhөө хойшо бэе бэедээ хани халуунаар хандалсадаг болоhон, тон дүтөөр эжэлшэhэн байна.

Нэгэ үедөө Шулуун баазын hаалишадта hэжэг түрүүлдэг байhан эхэнэр тиигэжэ нёдондонhоо хойшо Нарhатын совхозой түрүү тугалшадай нэгэн гэжэ суурхуулна. Урдань суглаа хураал гэхэдэ, атанханаа алдажа арсадаг хүмнай мүнөө маанадаараа адлихан олоной газарта ябалсадаг, зоной жииргээр сүлөө сагаа үнгэргэдэг болоо. Тиигэжэ сүг хүдэлдэг нүхэдэйнь магтажа байтар, hураhан юумэ hураар hаатуулхагүй гэжэ, тэрэ hамган далда нюусаар мүргэлөө үшөөл хэдэг ха гэжэ дуулдадаг.

«Хара багаhаа хойшо hүзэг баршаг гээшэдэ hүгэдэнгеэр эхэ, эсэгээрээ идхуулан хүмүүжүүлэгдэhэн, ушар ёhо мэдэхэгүй, эрдэм hуралсалгүй, харанхы энэ эхэнэрэй гэнтэ гэгээршэхэ, шүтэhэн, hүзэглэhэн юумэнhээ нэгэ доро арсажархиха гээшэнь бэрхэтэй юм бэзэ. Угайдхадаа нютагтаа орхижо ерэhэн басаганиинь, эхынь хэлэдэ ёhоор, баhал баптистка юм гэдэг. Хөөрэхэ янзадань, тэрэнь наhаараа манай Мыдыгмаа басагантай тухайл юумэ ха. Тэрэниинь захюулжа асаруулаад, басагантайгаа үелүүлээ, ханилуулаа hаа, hайн hэн ха даа...» Иигэжэ Дарижаб мүн лэ ехэ бодомжолдог, энээн тухайгаа Крекшинада дадхуулан хэлэдэг болоо hэн.

Теэд Тамара басаганиинь hүзэг мүргэлэйнгөө угаарта hогтожо, hургууляа хаяад, нютагтаа зайгуултажа ябаhанаа эхынгээ харгыгаар уданшьегүй сүлүүлжэ ерэбэ. Дарижабай hанаашаар хоёр басагадынь түрүүшээр гансата эжэлшэжэ, энхэрэлдэшоогүй hааб даа. hайн дураа хүрэхэдөө, Тамара эхэдээ туhалха хэбэртэй тугалай байра соо байтаад, үгы болошон гэхэдээ, бүхэли үдэрөөрөө харагдадаггүй байба. Ялтай гээшэб? Байза хоёр басагадтаа өөhэдынь харюусалгатай нэгэ ажал даалгажа үгэе гэжэ нэгэтэ эхэнүүдынь зүбшэбэ. Тиигээд өөhэдынгөө хаража байhан тугалнуудhаа тэдэндээ хорин толгой таhалжа, эдэниис хоюулаа харууhалагты гэжэ үгөө hэн. Тэрэнhээ хойшо хахад жэл үнгэрбэ...

Түрүүн ерээд байхадаа уруу дуруу, хирүү, хүнэй нюур сэхэ харадаггүй, кино, наадан гээшэдэ огто ябадаггүй байhан Тамара мүнөө Шулуун баазын гүүртын хатарша, дууша алдартай, эрхим тугалшан магтаалтайл. Унаган эжэл болоhон Мыдыгма Тамара хоёр хойто жэлдэ Нарhатын хүдөөгэй залуушуулай үдэшын hургуулиин 9-дэхи класста hураха гэжэ бэеэ зэhэжэ байнхай.

Хулhата нуурай зүүн эрьеэр сагаан буурал, улаан малаан тугалнуудаа аятайханаар зүлгэ ногоондо умбуулжархёод, хоёр басагад шаргал, хара толгойнуудаа ниилүүлэн, hонирхолтой нэгэ ном дээрэ тонгойн тонгойн hуудаг болонхой.

Ц. ДУГАРОВ.

НОГООН «АЛТА» ХАМГААЛАГШАД

Байгаалиин баялиг—ойн модо гал түймэрhөө хамгаалха, сараха хэрэгтэ хүн бүхэн өөhэдынгөө хубита оруулжа, тиимэ аюулай болоо hаань, тэрэ доронь дары хэмжээ абахые эрмэлзэдэг, оролдодог ааб даа. hүүлэй үедэ ойн түймэрые сараха авиаторнуудай тусхай бүлэг республика доторнай бии болгогдонхой. Ногоон баялигаа хамгаалхаар табигдаhан эдэ нүхэднай үдэр, hүнигүй тайга, хада уула дээгүүр ниидэжэ, түймэрэй болоhон газарые саг соонь оложо, дуулгажа ябадаг юм.

Аяар холын Захаамин нютагта байрлаhан вертолёдуудай нэгэ бүлэг тайгын ой модо галай аюулhаа хамгаалалсажа байдаг. Агаараар ниидэжэ ябаhан дежурна самолет хаана, али нютагта түймэрэй эхилhые обёоромсоороо дары түргэн радиогоор дуулгажа, вертолёдуудые тэрэ газартань абаашадаг байна. **Зураг дээрэ:** Захааминай аймагай вертолёдуудай бүлэгые даагша Ю. И. Наумов (зүүн гарhаа), вертолёдой командир Ю. Меркушев, хоёрдохи пилот В. Самокрутов, борт-механик В. Политанский гэгшэд ээлжээтэ ниидэлгынгээ урда тээ. 2. Вертолёдой буужа шадаха талмайгүй газарта түймэр унтаргаашад парашюдааршье буудаг болонхой.

Ф. СОРОКИНОЙ, фототекст.

Богони шогууд

Хэлээр мохоо зарим зохёолшод: «Хэлэхын аргагүй гоё!», «Хэлэшэгүй hайхан!..» гэлдээд hаладаггүй гээ.

* * *

Хүнэй харашагүй зураг бүтээhэн нэгэ зурааша: «Нюдэ алдама талын үзэгдэл»—гэжэ тэрэнээ нэрлээ гэхэ.

* * *

— Энэ дуунши шэхэндэ хажараар дуулданал.

— Шэхэтэй хүн гүш?

— Шэхэтэй даа, хоёр шэхэтэйб.

— Хоёр шэхэнhээш хойшо гарабал—дуун!

Н. ГАЛОВ. найруулба.

АМИДЫ ҮХЭhЭН ХОЁРОЙ ХООРОНДО

Гродненско районно баазын экспедитор Гранаткин нэгэтэ үдэшэ гэртээ бусажа ябатараа, городой захада мотоциклдаа эд бараа ехээр ашаалhан өөрынгөө баазын хүдэлмэришэн Мечнигые танязд, юу тээгээд ябанабши гэжэ асууба. Мечник хөөрэлдэхэ дундаа hэмээхэнээр хирпинсэ абамсаараа Гранаткинай толгой руунь буулгажархиба.

Алууршан Гранаткинаа городhоо хэдэн километр холо нүхэн соо абаашажа хаяад, тэрэнээ саhаар булаад, баазадаа дары харайлгажа ерэбэ. Хулгайшан ерэмсээрээ «складтамнай хулгай оробо» гэжэ байгаад шаг шуула татаба ха. Гранаткинай хаанашье олдохогүйдэнь, бүгэдөөрөө тэрэмнай хулгайшан байба гэжэ шиидээд, «аюултай хулгайшаниие» бэдэржэ эхилээ гэхэ.

Гурбан долоон хоног үнгэрбэ. Мечнигшье hанаа амар болобо. Тиигэжэ байтар модо отологшод Гранаткинай бэе ололой. «Бэеынь задалжа үзэхэ» — гэжэ прокуророй хирург Япендеевтэ даалгабари үгэхэдэнь: «Мүнөө болохогүй. Үхэhэн хүнэй бэе хүрэшөө. Үглөө болотор хүлеэе, бэень гэдэг лэ» гэжэ харюусаба ха.

Гранаткиниие ондоо тусгаар таhалга соо оруулаад, хүнүүдэй ябаhан хойно врачай тэрэнэй ойро ошоходонь, ямаршьеб даа амидаралай тэмдэггүй, hудаhанайшье сохидол үгы, зүрхэнэйньшье хүдэлжэ байhаниие мэдэхэ юумэ үгы аад лэ, гансал нюдэдынь нэгэл hэжэгтэй байба. Харахадань үхэhэн хүнэй нюдэндэл бэшэ хэбэртэй. Хюмhануудыень даража үзэхэдэнь бага багаар улайгаад, баhал жэгтэй. Юун гээшэб!? Яажашье этигэмээр бэшэл! Юуншье болоо hаа, аяар 23 хоногой туршада амандаа эдеэ хоол хэхэhээ байтагай, балгашье уhа уугаагүй, газаа хүйтэндэ хэбтээ ха юм...

Тиигэбэшье врач хэзээдэшье врач лэ байха ёhотой бшуу: «Үтэр түргэн шприц, адреналин, кофеин, глюкозо асарагты! Физиологическа уhа халаагты, халуун жэн табиха уhа бэлдэгты! Энэмнай анабиоз гэдэг тон үсөөн үзэгдэдэг ушарал бэшэ гээшэ юм аа гү?...»

Үнэн дээрээ үхэhэн хүмнай амидыржа, хүн түхэлдөө оробо. Теэд хайшан гэжэ амиды голтой үлэбэ гээшэб? Ушарынь хадаа, тэрэнэй толгой руу сохижорхиходонь, нервнэ системэнь ажаллахаяа болижо, летаргическа нойр эхилhэн байшоо. Дулаан хубсаhатай байжа, зузаан саhан доро хэбтэhэн энэ нүхэрнай хүлдөөгүй ха юм.

Нэгэ хэды сагай үнгэрөөд байхада Гранаткин бүришье hайжаржа, эдэгэшоо бшуу...

Хулгай хэhэн Мечник мүрдэгшын сэхэ урда креслэ соо hуунхай асуудалнуудта харюусажа байгаа hэн:

— Юушье мэдэнэгүйб. Гранаткиниие бэдэрhэнтнай дээрэ лэ байха. Тэрэ хайшан гэжэ хулууhан тухайгаа тодорхойгоор өөрөө хэлэжэ үгэхэ ёhотой, —гээд Мечник харюусана.

— Энэ хүниие таниха гүт?—гээд мүрдэгшын асуухада, Мечник гэдэргээ харан гэхэдээ, тэрэ зандаа хүдэлжэшье шадахаяа болишоо hэн....

(«ИЗВЕСТИЯ» газетын «НЕДЕЛЯ» гэжэ хабсаргалтаhаа абтаба).

МАНАЙДА ХҮРЫТ...

Городойхидол бэшээр, телефоной ута звоногой кабинет соо ханхинахада, Буряадай оперно театрай директорэй орлогшо Санжи Очиров хармаанhаа блокнот гаргаад, hүүлээрнь лэ телефонойнгоо трубка абаба. Юун тухай хөөрэлдөөн болохыень тухайлhан байгаа.

— Арай гэжэл танда хонходоболби!.. Хорско лесокомбинадhаа хэлэнэб. Нүхэдүүд! Нэгэшье зүжэг табихаар манайдаа ерыт гэжэ ехэтэ гуйха байналди...

Санжи энэ гуйлтыень блокнодтоо бэшэбэ... Теэд, блокнот соонь ниилээд олон захил бэшэгдэнхэй. Биробиджанhаа соёлой байшангай директор Б. П. Мазо тэмдэгтэнь оронхой. Олон гуйлта, уряалнуудай ороhон дээрэhээ, түрүүшынь маршрут үни хубилгагдаа: Хабаровск—Комсомольск— Благовещенскээр ябаха байhан аад, Бикин, Биробиджан, Николаевск, Елабуга гэжэ загаhашадай тосхон ошохо ушартай болобо. «Трудовая Нива» колхоздо ошонгүй лажа болохоб, энэ миллионер колхоз хэдэхэн жэлэй урда тээ соёлой ехэ байшан бариhан юм...

Буряадай оперо болон баледэй театрай коллектив Алас Дурнын хизаарайхидта уран шадабарияа ехэ hайнаар харуулжа ябана. Хабаровскын зон айлшадайнгаа наадаха шадабариhаа гадна, мүн уран бэлигтэй байhан дээрэhээнь ехээр дурлана хаш. Түрүүшын зүжэг—«Игорь тайжа» ехээр hонирхогдожо харагдаа. Бүхы баледүүд hара урид худалдагдаhан байна. СССР-эй арадай артист Лхасаран Линховоиной хонгёо hайханаар дуулаhан, шадамар бэрхээр наадаhан Кончак хаан тухайда улад зон мүнөө хүрэтэр хабархан хөөрэлдэhөөр.

«Травиатада» гол ролиинь наадаhан залуу дуушан Татьяна Карпинчик алба хаагша В. Маловинскаяе ехээр hонирхуулаа. Штраусай «Ехэ вальс» гэжэ баледтэ персид танец хатаржа наадаhан СССР-эй арадай артистка Лариса Сахьяновагай гаража ерэхэдэнь, зал соо ямар ехэ hонирхол, баяр болоhон тухайда багша М. Кулыгина дурдана. «Хун шубуута нуур», «Арюун гоохон Ангара дүүхэй», «Залинта аадарай зүргөөр» гэhэн баледүүдтэ наадахадань, ямар ехээр hонирхоноб. Л. Сахьяновагай амжалтые тэрэнэй партнер—РСФСР-эй арадай артист Петр Абашеев хубаалдаха ёhоороол хубаалдана.

«Арюун гоохон Ангара дүүхэй» гэжэ зүжэг наадагшадта Японой «Хонгёо хоолойтой» гэжэ дуушад баяр баясхалан хүргөө. Эдэнэр орондоо бусаха замдаа Хабаровскда хүрэhэн байгаа.

Юhэн жэлэй урда тээ Буряадай театрай Хабаровскда гастролёор ерэхэдэнь хараhан бүхы хүнүүд энэ коллектив уран мэргэжэлэйнгээ талаар ниилээд ургаа гэжэ тэмдэглэнэ.

Улад зон зүжэгүүдые харахаhаа гадна, артистнуудтай танилсаха, энэ коллектив тухай hайн мэдэхэ гэжэ оролдонод. Аэропортын лётчигуудай делегаци тиимэ гуйлтатайгаар ерэбэ. Авиаторнуудай тосхоной клуб соо тиимэ уулзалга болоhон байна. Театрай ахамад дирижер В. Маймескул коллективэйнгээ ажал ябуулгын зам тухай, гол артистнууд тухай хөөрөө. Дуушад ехэ бэшэ концерт табиба. Тиитэhэнэй hүүлээр айлшад болон авиаторнууд үүргэеэ андалдаа: артистнууд зал руу орожо, уран hайханай бүлгэмэйхид сценэ дээрэ наада табиба. Концертын hүүлээр В. Маймескул уран hайханай бүлгэмэйхидтэй удаан хөөрэлдэжэ, зохихо зүбшэлнүүдые үгөө.

Тэрэшэлэн Хабаровскын журналистнуудтай, гарнизоной сэрэгшэдтэй, теплоцентралиин хүдэлмэришэд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэй, хотын уран hайханай бүлгэмэй эдэбхитэдтэй уулзаба.

Гастрольдо ерэhэнhээнь хойшо хоёр неделиhээ бага үлүү саг үнгэрөө, теэд хабаровскынхид буряад театрта ехээр дадаад, эндэ ходо байдаг шэнгеэр hанадаг болонхой.

Л. МАЛИНОВСКАЯ, ТАСС-ай корр.

Хабаровск хото.

Манай үе галаб хүрэтэрхи сагта лаврово үлхээ набшаар дайнда илажа ерэhэн полководецуудай толгой шэмэглэдэг байhан.

Үлхээтэй лаврово угамалаар спортын чемпионууд шагнагдадаг.

Мүнөөшье иигэжэ чемпиониие шагнаха заншал бии байhаар. Гээшье hаа, конькигаар урилдаhан урилдаан мүн шатар наадалгаар дэлхэйн чемпион бологшод, тэрэшэ конькиин спортоор, уhа hэльбэдэлгээр, марафонско урилдаагаар Европын чемпион бологшод тэрээгээр шагнагдадаг байна.

Лаврын үлхээ хадаа сэг үргэлжэ ногоон байдаг ургалай мүшэрөөр гүрэгдэдэг. Мүнөө хэгдэдэг лаврово үлхээ мянган жэлэй саада тээ хэгдэдэг үлхээhээ hурагүй ехэ [illegible] жээтэйгээр гүрэгдэдэг болоhон байна. Лаврово энэ үлхээ [illegible]нөө хүнэй мүртэ зүүлгэгдэдэг болонхой.

Агаарта болоhон ушарал

Жэгүүртэ арьятан самолёдто добтолоо гэжэ мүнөө хүрэтэр Монголдо дуулдаагүй юм. Гэбэшье hаяхан залуу лётчик Мягмарай жолоодожо ябаhан самолёдто томо гэгшын бүргэд добтолоод туршаа. Бүргэд добтолхо гэжэ огто hанаагүй байhан тула, самолёдой экипаж шуумайн добтолhон жэгүүртэнэй hүүдэрые тон ойротоhон хойнонь ажаглаад, ямар нэгэн hэргылгын арга хэрэглэжэ үрдеэгүй. Добтолhон бүргэд жолоошын кабиные сэхэ урдаhаань нюдарба. Шэхэ дүлиирмэ суурян соностоод, хүнүүдэй hуудаг таhалга руу шэлэй бутархай, шубуунай үдэн үрхирээ. Добтолhон бүргэдhөө ондоо хэншье тэндэ гэмтээгүй. Харин hалхи халхалдаг шэлгүй болоhон самолёт түргэн ниидэжэ, дээрэ хөөрэн дабшажа бирахаяа болиhон байгаа. Самолёдынь тэндэhээ саашаа гушаад километр ниидээд, бууhан байна.

А. МАКАРЕНКО. (ТАСС).

—◆—

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номер

Нэгэдэхи хуудаhанда: СССР Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой Да[...] айлшалжа байhан тухай Т[...] ай мэдээсэл; «Буртаг убhэ[...] эрид шууд тэмсэхэ» гэhэн т[...] бэшэг: Ц. Очировай «Чем[...] урилдаанай зэлэ татана» т[...] корреспонденци; Улаан-Үдын[...] лэй заводой хүдэлмэришэдэй, [...] банскын совхозой шубууш[...] «Прибайкалец» колхозой hү[...] товарна фермынхидэй аб[...] уялгаяа дүүргэжэ байhан т[...] мэдээсэлнүүд; механизму[...] шэнэ аргаар техническэ х[...] hа хэхэ тухай инженер Ю. [...] вошеинэй корреспонденци; [...] гэ ороноо хамгаалгын Агу[...] дайнай жэлнүүдтэ совет с[...] шэд болон үхибүүдые абарhа[...] эрэлхэг зориг гаргаhанайнь т[...] Даниин эрхэтэдые орден ба[...] дальнуудаар шагнаха [...] СССР-эй Верховно Соведэй [...] зидиумэй Указууд толилогдоо.

Хоёрдохи хуудаhанда: Л. Н[...] тинагай «hэримжэгүй бай[...] гэhэн корреспонденци; Бур[...] хүдөө ажахын станциин на[...] хүдэлмэрилэгшэ В. Шагна[...] «Тугалнуудые мэргэжэhэн [...] гада түлжүүлнэ» гэhэн стат[...]

Гурбадахи хуудаhанда: [...] Доржиевэй «Бидэнhээ олон [...] мэн дулдыдадаг» гэhэн кор[...] понденци; Г. Ашихминагай [...] хэдүүд, таанадтаа амжалта [...] нэбди» гэhэн репортаж; [...] хоорондын байдалаар элдэб [...] формацинууд.

Дүрбэдэхи хуудаhан «Су[...] ний огонек» гэжэ нэрэтэй[...] дэ hонирхолтой элдэб олон [...] риалнууд толилогдоо.

АВТОБУС СОО БОЛОhОН УШАР

Машина соо дүүрэн хүн. Залуухан хүбүүн хүнүүдые түлхин, урагша хойшогүй зүдхэбэ. Хүйхэр тэрэ хүн тэндэ байhан нэгэ эхэнэрые унаса түлхин алдалай. Түлхюулhэн эхэнэр хүбүүндэ иигэжэ ажаглалта хэбэ:

— Залуу нүхэр, лагаа бүдүүлиг зан гаргана гээшэбта. Аманда орохысо элдэб үгэ юундэ дуугарнат!

— Аманда орохысо юумэн бүхэниие эдидэггүйб, — гээд үнөөхи хүбүүмнай hэнгэргүйгөөр харюусаба.

— Хүлисэгты! Таниие аманда орохысо юумэ эдидэг гэнэгүй, харин болохотой болохогүй үгэ дуугарнат гэнэб, — гээд эхэнэр илдамаар хэлэнэ.

Ёhо гуримаа алдаhан ёборгон үгэтэй энэ хүн эхэнэрэй ажаглалтада ороод, хэлэхэ үгэеэ оложо ядаба.

Ф. БАЛДАЕВ, **Зурагынь авторай.**

Гайхалтай, hонирхолтой

ДҮРБЭ НАhАТАЙ ЖОЛООШОН

Эвансвилл городой (Индиана штат, США) гудамжаар заахан басаган жолоошонтой машина ябана гэhэн мэдээн тус городой сагдаагай таhагта оробо. Бидэниие наадалжа байна гү гэжэ сагдаанар hанабашье, тиимэ hонин мэдээсэлые шалгажа үзэхэ гээд шиидэбэ. Гудамжануудай бэлшэр дээрэ гүйдэлөөрөө эрьеэд зогсоhон автомашина сооhоо заахан үхибүүнэй гарахада, сагдаанар ехэтэ сошордон гайхаба. Дүрбэ наhатай энэ басагамнай автомашина жолоодоод, фермэ дээгүүр ямаршьегүй гүйлгэжэ ябадаг юм гэжэ тэрэнэй эсэгэнь дарууханаар хөөрэбэ. Басаганайнгаа машина жолоодохо шадабари мэргэжэл шудалхадань, фермынгээ оршон тойронhоо холо бү гаргыт гэжэ сагдаанар захираа.

В. КОПЫТИН. (ТАСС).

Нью-Иорк.

АГЫН НЮУСА

Ионическа далай дээрэхи Кефалинии гэжэ багахан аралай хүн зон олон жэлэй урда далайн уhанай халихада уhа ехээр «залгидаг» агы нүхэ элирүүлhэн байгаа. Теэд тэрэ агыда ороhон уhанай хаагуур газаашаа гарадагынь огто мэдэгдэдэггүй байhан.

Олон удаа туршалга хэhэнэйнгээ hүүлээр, тэрэ уhанда флуоресцени гэжэ будаг оруулба. Тиимэ будагаар будагдаhан уhан hарууд туяада гарахалаараа үнгын hолонго татадаг байна. Энэ туршалга хэhэнэй удаа хэдэн саг үнгэрөөд байхада, тэрэ аралай нүгөө эрьеhээ орьёлдог булагууд дээрэ олон үнгэтэй hолонго hүүнагтан татаба гэhэн дохёо абтаhан байна. Тиигэжэ агы руу ороhон далайн уhанай хаагуур гарадагынь таагдаа. Энэ уhан утаашаа 15 километр агын нүхэ дамжан, аралай хаданууд доогуур, 1.620 метр гүн газараар нэбтэрэн, газаашаа гарадаг байhаниинь элирүүлэгдэбэ.

М. КОРОЛЕВ. (ТАСС).

ГҮНЗЭГЫ УhАНДА ЯБАДАГ ТҮРҮҮШЫН ОНГОСО

Уhанай гүнзэгые хэмжэхэтээ зэргэ тэрэнэй оёорто байhан шоройн шэнжэ абаха онгосо—прибор зохёон бии болголго Петр I-дэ хамаадана.

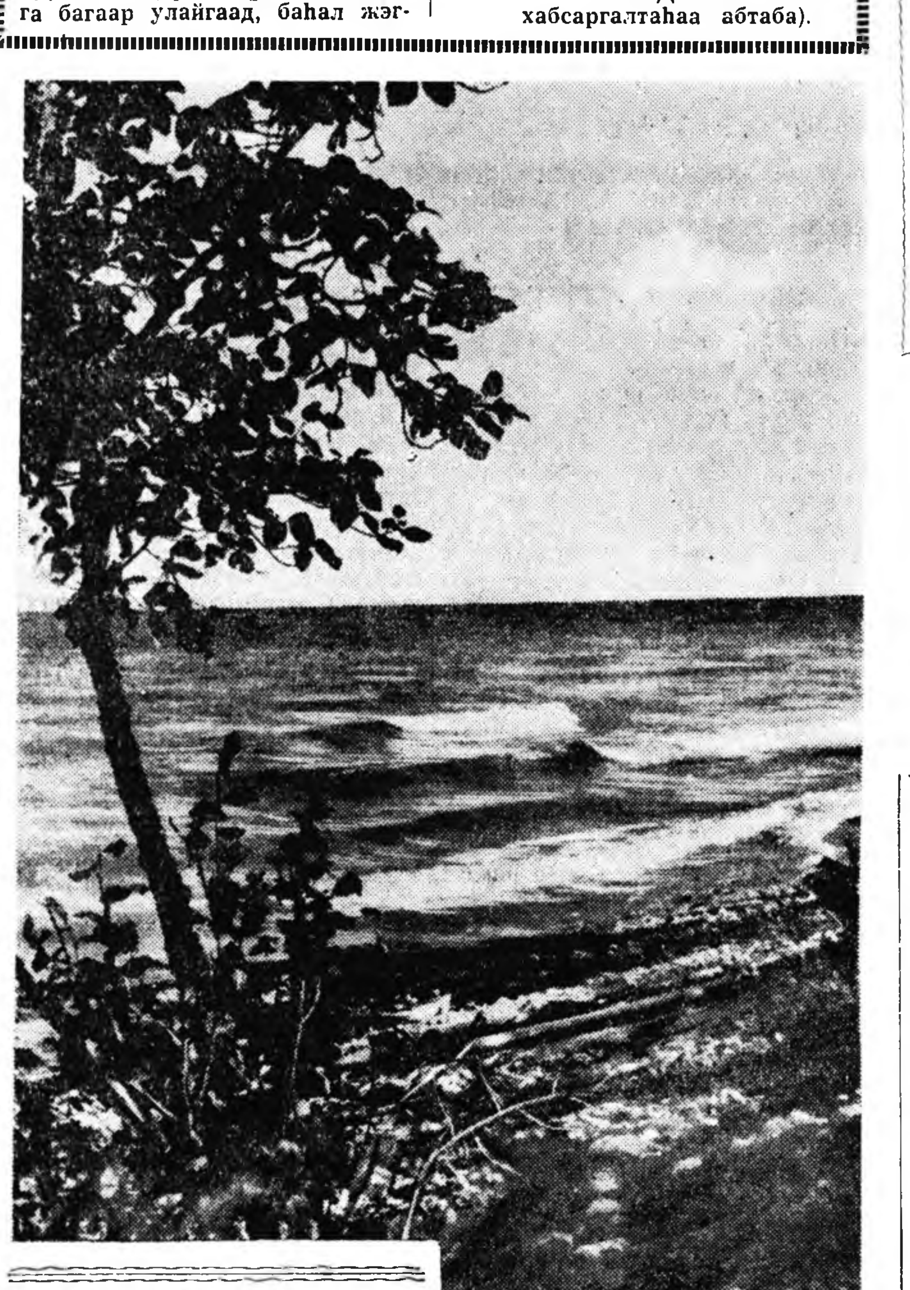
Гүнзэгы уhанда ябадаг Петр I-эй зохёоhон анха түрүүшын онгосо ородойшье, мүн харин эрдэмтэдэйшье бии болгоhон онгосо гэжэ мэдэрэгдээ. XIX зуун жэлэй тэн багаар Америкын метеоролог, океаниие шэнжэлэгшэ М. Ф. Мори гэгшэ «Далайн физическэ географи» гэжэ ном соогоо энээн тушаа иигэжэ бэшэhэн байна:

«Гүнзэгы уhанай оёорhоо далайн оёорой шоройн шэнжэ абаха түрүүшын туршалга агуу ехэ Петрэй зол хубида түдана. Энэ гайхамшагта хаан Каспиин далайн гүнзэгые хэмжэхэ тусхай зонд ухаалан зохёогоо. Уhанай оёорто хүргэхэ снарядынь хүндэ юумэ шагтагалhан удхуургатай хоёр гохо байhан. Шагтагалhан хүндэ юумэнэйнгээ далайн оёор дайрахатайнь зэргэ гохонь удхажа абаhан шоройтойгоо гэдэргээ тэхэридэг байгаа» гэжэ бэшэнэ.

1714—1720 онуудта Каспиин далай дээрэ гидрографическа хүдэлмэри хэхэ үедөө ородой түрүүшын шэнжэлэгшэд гүнзэгы уhанда ябадаг тэрэ онгосо анха түрүүн хэрэглэhэн байгаа.

Каспиин далайда хэмжэлгын хүдэлмэри хэhэнэйнгээ hүүлээр удангүй тэрээн тухай бэшэлгэ хэгдэhэн байна. Удаань «Каспиин далайн хабтагай картина» гэhэн нэрэтэй тус далайн карти зохёогдоhон байха юм.

(«Человек и стихия» гэжэ календарьhаа абтаба).

БАЙГАЛ ДАЛАЙ.
З. БЕСНИНАГАП фото.

БУРЯАД ҮНЭН
4-дэхи нюур.
1964 оной июнин 20.

Редактор
Ц. О. ОЧИРОВ.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-[Удэ], улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. ред[ак]тора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—2[...] отделов: сельскохозяйственного производства и парт[ийной] жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и парт[ий]ной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологическ[ой] —24-74, советского строительства и быта—34-93, рабсел[ько]ров и писем—25—41, 38-30, информации—32-74 и пере[во]дов—34-05.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Со[вете] Министров Бурятской АССР.
Н00145. Зак. № 511.